

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 12

(Prot. Nr. 32,2.§)

2025. gada 26. jūnijā

Lieta Nr. KL/2.2-5/24/15

***Par Konkurences likuma 13. panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu
Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Mārupes komunālie pakalpojumi" darbībās***

SATURA RĀDĪTĀJS

I	LIETAS BŪTĪBA	3
II	LIETAS DALĪBNIEKS	3
III	ADMINISTRATĪVAIS PROCESS IESTĀDĒ	4
IV	KONKRĒTAIS TIRGUS	4
1.	Ūdenssaimniecības pakalpojumi	5
1.1.	Konkrētās preces tirgus	5
	Pieprasījuma aizvietojamība	6
	Piedāvājuma aizvietojamība	7
1.2.	Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus	8
2.	Ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojums	8
2.1.	Konkrētās preces tirgus	8
	Komercskaitītāji	8
	Individuālie ūdens patēriņa skaitītāji	9
	Papildu ūdens patēriņa skaitītāji	10
2.2.	Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus	12
2.3.	Konkrētais tirgus	13
V	DOMINĒJOŠAIS STĀVOKLIS	13
3.	Attiecībā uz centralizētās ūdensapgādes un centralizētās kanalizācijas pakalpojumu .	14

4.	Attiecībā uz Papildu skaitītāju uzstādīšanas un maiņas (plombēšanas) pakalpojumu.	16
VI	DOMINĒJOŠĀ STĀVOKĻA ĻAUNPRĀTĪGA IZMANTOŠANA	17
5.	MKP rīcības ekspluatējošais raksturs	17
6.	MKP rīcības izslēdzošais raksturs	21
VII	LIETAS DALĪBNIEKA VIEDOKLIS	26
VIII	ATBILDĪBA	34
7.	Tiesiskie pienākumi	34
8.	Naudas soda piemērošanas vispārējais pamats	35
9.	Pārkāpuma smagums	37
10.	Pārkāpuma ilgums	38
11.	Atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi	38
12.	Galīgais naudas sods	38

I LIETAS BŪTĪBA

- 1 Lietā Konkurences padome (turpmāk – KP) vērtēja, vai Sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Mārupes komunālie pakalpojumi” rīcībā konstatējamas Konkurences likuma (turpmāk – KL) 13. panta pirmajā daļā paredzētā dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmes, nosakot samaksas pienākumu par kanalizācijas pakalpojumu gadījumos, kad tas netiek izmantots. Tāpat KP vērtēja lietā esošā tirgus dalībnieka rīcību, pārtraucot sniegt Mārupes novada administratīvās teritorijas, izņemot Spilves ciema teritoriju, patērētājiem un komersantiem papildu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas un nomainas pakalpojumu, citstarp liedzot papildu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīt pašiem vai ar citu sertificētu komersantu starpniecību.
- 2 Lietā KP noteikto samaksas pienākumu par kanalizācijas pakalpojumu gadījumos, kad tas netiek izmantots (*ekspluatējoša rīcība*), vērtēja periodā no 12.06.2023. līdz šī lēmuma pieņemšanas dienai. Savukārt rīcību, pārtraucot sniegt Mārupes novada administratīvās teritorijas, izņemot Spilves ciema teritoriju, patērētājiem un komersantiem papildu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas un nomainas pakalpojumu, citstarp liedzot papildu ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīt pašiem patērētājiem, komersantiem vai ar citu sertificētu komersantu starpniecību (*izslēdzoša rīcība*), KP vērtēja periodā no 14.01.2022. līdz 12.06.2023.

II LIETAS DALĪBNIKES

- 3 Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Mārupes komunālie pakalpojumi” (turpmāk – MKP) Latvijas Republikas Komercreģistrā ir reģistrēta 27.12.1993. ar vienoto reģ. Nr. 40103111018. Tās juridiskā adrese ir Viršu iela 6, Tīraine, Mārupes pagasts, Mārupes novads, LV-2167. MKP ir Mārupes novada pašvaldībai pilnībā piederoša (100 %) kapitālsabiedrība.
- 4 Viens no MKP pamatdarbības veidiem ir ūdenssaimniecības pakalpojumi – ūdens apgāde un kanalizācija¹, līdz ar to MKP ir reģistrēta Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – SPRK) izveidotajā Ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju reģistrā. MKP ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas teritorija ir Mārupes novads.²
- 5 Atbilstoši Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. punktam ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošināšana ir uzskatāma par pašvaldības autonomo funkciju. Tomēr, ņemot vērā pašvaldību tiesības deleģēt sev uzdotās funkcijas pašvaldību kapitālsabiedrībām (vai citām juridiskām personām), starp Mārupes novada pašvaldību un MKP ir noslēgts līgums Nr. 5-25/86-2010 un 22.08.2019. līguma grozījumi, piešķirot MKP īpašas tiesības sniegt ūdensapgādes pakalpojumu Mārupes, Tīraines, Vētras, Skultes un Jaunmārupes ciemos līdz 26.05.2029.³

¹ MKP funkcijas ir siltumenerģijas ražošana, piegāde, dzeramā ūdens ražošana, piegāde, sadzīves notekūdeņu centralizēta savākšana, decentralizēti savākto sadzīves notekūdeņu pieņemšana, novadišana attīrīšanai un attīrīšana, elektrības pieejamības nodrošināšana, izmantojot MKP elektrotīklus, apakšlietotājiem. MKP mājaslapa, sadaļa “Par uzņēmumu”. Pieejams: <https://www.mkp.lv/index.php/home>. [aplūkots 17.02.2025.]

² SPRK mājaslapa, sadaļa, “Ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēji”. Pieejams: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiNWQ0MjZiZjMtMjA1OC00YzUxLTkyYTQ0N2EzMGY5YjFiMmViliwidCI6ImU0MGNhOTA5LTg3YmEtNGQ2NS05MTIILTU1YjVIMGRlODUwNSIsImMiOjhh9>. [aplūkots 20.02.2025.]

³ Mārupes novada pašvaldības 29.06.2022. lēmums Nr. 22 par Mārupes novada pašvaldības tiešās līdzdalības saglabāšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Mārupes komunālie pakalpojumi”. Pieejams: https://www.marupe.lv/sites/default/files/inline-files/MNP29.06.2022%C4%93m_22_l%C4%ABdzdal%C4%ABba.pdf. [aplūkots 20.02.2025.]

III ADMINISTRATĪVAIS PROCESS IESTĀDĒ

- 6 KP 27.01.2023. saņēma iesniegumu par MKP rīcību, liedzot privātpersonai, izmantojot trešās personas sniegtos pakalpojumus, nomainīt papildu ūdens patēriņa skaitītāju teritorijā, kur MKP sniedz ūdensapgādes pakalpojumus. Citstarp KP 26.08.2023. un 08.12.2023. saņēma iesniegumus par MKP rīcību, MKP uzliekot par pienākumu Mārupes pagasta administratīvās teritorijas iedzīvotājiem norēķināties par kanalizācijas pakalpojumu, gadījumos, kad tas faktiski netiek izmantots.
- 7 KP, izvērtējot saņemto informāciju un pamatojoties uz KL 8. panta pirmās daļas 1. punktu un KL 22. panta pirmo daļu, 18.07.2024. ierosināja lietu Nr. KL/2.2-5/24/15 "*Par Konkurences likuma 13. panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Mārupes komunālie pakalpojumi" darbībās*" (turpmāk – Lieta).
- 8 KP Lietas izpētes gaitā analizēja iegūto informāciju un sniegtos paskaidrojumus no MKP. Papildus KP ieguva un analizēja informāciju un skaidrojumus no Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – VARAM), SPRK, Ekonomikas ministrijas (turpmāk – EM) un vairākiem ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējiem⁴.
- 9 KP 15.04.2025. nosūtīja MKP KP 15.04.2025. paziņojumu Nr. 2.2-5/455 par KP lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu lietā Nr. KL/2.2-5/24/15 Par Konkurences likuma 13. panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Mārupes komunālie pakalpojumi" darbībās (turpmāk – Paziņojums).
- 10 KP 30.04.2025. saņēma MKP viedokli Nr. 2-8/365 par Paziņojumu. Viedoklī MKP izteica lūgumu tikt uzklausītai mutvārdos. Ievērojot minēto un saskaņā ar KL 26. panta septīto daļu, 14.05.2025. notika MKP pārstāvja mutvārdu uzklausīšana.

IV KONKRĒTAIS TIRGUS

- 11 Lai novērtētu dominējošo stāvokli, parasti ir jādefinē konkrētais tirgus.⁵ Tirgus definēšana paredz sistemātiski noteikt konkurences spiedienu, kas tiek izdarīts uz attiecīgajiem uzņēmumiem, kad tie piedāvā preces vai pakalpojumus noteiktā teritorijā. Par konkrēto tirgu KL 1. panta 4. punkta izpratnē uzskatāms konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu.
- 12 Tirgus dalībnieki ir pakļauti trīs galvenajiem konkurences ierobežojumu avotiem – pieprasījuma aizstājamībai, piedāvājuma aizstājamībai un iespējamai konkurencei. Ekonomiskā ziņā, definējot konkrēto tirgu, pieprasījuma aizstājamība visātrāk un visefektīvāk disciplinē attiecīgā produkta piegādātājus, jo īpaši saistībā ar to lēmumiem par cenu noteikšanu.⁶
- 13 Attiecībā uz pieprasījuma aizvietojamību, konkrētais preces tirgus ietver visus tās preces vai pakalpojumus, kurus patērētājs uzskata par savstarpēji aizstājamiem vai aizvietojamiem to īpašību, cenas un paredzētā lietojuma dēļ.⁷

⁴ SIA "Jūrmalas ūdens", Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Daugavpils ūdens", Cēsu pilsētas sabiedrība ar ierobežotu atbildību "VINDA", SIA "Ādažu ūdens", SIA "DOBELES ŪDENS", SIA "Madonas ūdens", Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Salacgrīvas ūdens".

⁵ EST 30.01.2007. spriedums lietā T-340/03 *France Télécom*, 101. punkts. Sk. arī EK 10.02.2021. lēmumu lietā Nr. AT.40394 *Aspen*, 63. punkts.

⁶ EK paziņojums par jēdziena "konkrētais tirgus" definīciju Savienības konkurences tiesībās (C/2024/1645), 23. rindkopa.

⁷ EK 02.10.2017. lēmums lietā Nr. AT.39813 *Baltic rail*, 138. punkts.

1. Ūdenssaimniecības pakalpojumi

1.1. Konkrētās preces tirgus

- 14 Par konkrētās preces tirgu KL 1. panta 5. punkta izpratnē uzskatāms noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt noteikto preci konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības.
- 15 Ūdenssaimniecības vispārējā kārtība noteikta Ūdenssaimniecības pakalpojumu likumā (turpmāk – ŪPL), kura trešā nodaļa nosaka vispārīgās prasības un kārtību ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai un lietošanai. Par ūdenssaimniecības pakalpojumiem uzskatāmi sabiedriskie ūdenssaimniecības pakalpojumi, decentralizētie kanalizācijas pakalpojumi, pakalpojumi lietus ūdeņu savākšanai un novadīšanai, tai skaitā centralizētajās kanalizācijas sistēmās⁸.
- 16 Par sabiedriskiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem uzskatāmi pakalpojumi ūdens ieguvē, uzkrāšanā un sagatavošanā lietošanai līdz padevei centralizētajā ūdensvada tīklā, pakalpojumi ūdens piegādē no padeves vietas centralizētajā ūdensvada tīklā līdz piederības robežai, kā arī notekūdeņu savākšanā centralizētajās kanalizācijas sistēmās no piederības robežas un novadīšanā līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, notekūdeņu attīrīšanā un novadīšanā vidē, tai skaitā virszemes ūdensobjektos, izņemot notekūdeņu savākšanu lietus kanalizācijas sistēmās⁹.
- 17 Atbilstoši ŪPL 1. panta 8. punktam piederības robeža ir robeža starp ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja īpašumā, valdījumā vai turējumā esošajām centralizētajām ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām un ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāja īpašumā vai valdījumā esošajām ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām.
- 18 Sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs atbild par centralizēto ūdensapgādes sistēmu vai centralizēto kanalizācijas sistēmu un tās tehnisko stāvokli līdz piederības robežai. Ja sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs un pakalpojumu lietotājs ir vienojušies par citādu atbildības sadalījumu, tad ar to saistītie pakalpojumi nav uzskatāmi par sabiedriskajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem.¹⁰
- 19 Līdz ar to ūdenssaimniecības pakalpojumi iedalāmi kā centralizēti un decentralizēti sniegtie pakalpojumi. Tāpat ūdenssaimniecības pakalpojumi ietver divus savstarpēji nodalītus pakalpojumus, kas no vienas puses ietver ar ūdens padevi saistītos pakalpojumus:
 - 1) ūdens ieguve;
 - 2) uzkrāšana un sagatavošana lietošanai līdz padevei centralizētajā ūdensvada tīklā;
 - 3) ūdens piegāde no padeves vietas centralizētajā ūdensvada tīklā līdz piederības robežai pakalpojumus,un no otras puses ar notekūdeņu savākšanu (kanalizāciju) saistītos pakalpojumus:
 - 1) notekūdeņu savākšana centralizētajās kanalizācijas sistēmās no piederības robežas un novadīšanā līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām;
 - 2) notekūdeņu attīrīšana un novadīšana vidē, t. sk. virszemes ūdensobjektos, izņemot notekūdeņu savākšanu lietus kanalizācijas sistēmās.
- 20 Ūdens padeves (piegādes) pakalpojuma un notekūdeņu savākšanas (kanalizācijas) pakalpojuma nodrošināšanai ir izveidota centralizētā ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma, ar kuru tiek nodrošināta ūdens padeve (piegāde) un notekūdeņu savākšana (kanalizācija) centralizēti, t. i., izmantojot vienu (vai vairākas) ūdens ieguves vietu, no kuras ūdeni, izmantojot izveidoto ūdens piegādes infrastruktūru, piegādā patērētājiem vai komersantiem. Tāpat, izmantojot

⁸ ŪPL 1. panta 10. punkts.

⁹ ŪPL 1. panta 9. punkts.

¹⁰ ŪPL 8. panta trešā daļa.

- izveidoto notekūdeņu savākšanas (kanalizācijas) infrastruktūru, radītie notekūdeņi nonāk līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Izmantojot centralizēto ūdensapgādes un centralizēto kanalizācijas sistēmu, ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs nodrošina sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu.
- 21 Centralizēti sniegtos ūdenssaimniecības pakalpojumus nodrošina, izmantojot centralizēti izveidoto ūdenssaimniecības infrastruktūru, kuru izveido pilsētās un citās apdzīvotās vietās ar blīvu apbūvi. Centralizētā ūdensapgādes sistēma ir raksturīga daudzdzīvokļu mājās, jo citu alternatīvu nodrošināšana ir ierobežota vai neiespējama. Piemēram, centralizētas ūdensapgādes sistēmas izbūve ir saistāma ar ievērojamiem kapitāla un laika ieguldījumiem, izmaiņām teritorijas plānošanā. Laika patēriņš un centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas infrastruktūras izbūves izmaksas var mainīties atkarībā no ūdensapgādes jaudām, tīkla garuma, pieslēgumu skaita un citiem apsvērumiem, t. sk., līgumu sagatavošanas un noslēgšanas ar būvniekiem, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu jaudām.
- 22 Visas iepriekš minētās darbības veido ūdenssaimniecību, kuras mērķis ir nodrošināt lietotājiem ūdens pieejamību un iespēju novadīt notekūdeņus. Ņemot vērā, ka ūdens ir nepieciešams jebkurai dzīvai būtnei, ūdens padeves (piegādes) un notekūdeņu savākšanas (kanalizācijas) pakalpojumiem nepastāv aizvietojamība, jo nedz ūdeni kā preci, nedz arī kanalizācijas pakalpojumu nav iespējams aizstāt. Ir iespējams tikai izvēlēties veidu, kā tas tiek nodrošināts – centralizēti vai individuāli.
- 23 Centralizēti sniegtā ūdensapgāde un kanalizācija tiek nodrošināta, pakalpojumu lietotājiem to saņemot, izmantojot centralizēti veidotu un vienotu ūdenssaimniecības infrastruktūru. Decentralizēto ūdensapgādi un decentralizēto kanalizāciju galvenokārt izveido katrs lietotājs patstāvīgi, kam minētie pakalpojumi ir nepieciešami sava īpašuma konkrētu vajadzību nodrošināšanai.
- 24 Lai nodrošinātu ūdens padevi (piegādi) īpašumam, nekustamā īpašuma īpašnieki var izveidot, piemēram, dziļurbumu jeb tā dēvēto “spici”, ar kura palīdzību tiek nodrošināta ūdens padeve (piegāde) galvenokārt vienam īpašumam. Līdz ar to, lai decentralizēti nodrošinātu savu īpašumu ar ūdeni, katram īpašniekam jāveido dziļurbums, kā rezultātā katra īpašuma īpašnieks patstāvīgi izveido ūdens ieguves infrastruktūru. Līdzīgi, nodrošinot decentralizētu notekūdeņu savākšanu (kanalizācijas pakalpojumu), katrs īpašnieks individuāli ir atbildīgs par to, kad un cik bieži tiek savākti notekūdeņi no viņa īpašumā par personīgajiem līdzekļiem izveidotās notekūdeņu (kanalizācijas) tvertnes, piesaistot šim nolūkam pakalpojuma sniedzēju.
- 25 Decentralizētā ūdensapgāde un kanalizācija galvenokārt tiek nodrošināta lauku teritorijās, kur nekustamie īpašumi, kuros atrodas ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu lietotāji, izvietoti ievērojami lielākos attālumos cits no cita, salīdzinot ar pilsētu teritorijām. Decentralizētie ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi pamatā nav attiecināmi uz daudzdzīvokļu mājām un blīvi apbūvētām teritorijām un nav uzskatāms kā līdzvērtīgs pakalpojums centralizētajai ūdensapgādes sistēmai.
- 26 Ņemot vērā iepriekš minēto, KP secina, ka laika patēriņš, izmaksas, tehniskās un administratīvās barjeras, kas saistāmas ar pārorientēšanos no vienotas centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas, būtiski ietekmē iespēju minēto pakalpojumu aizvietot ar decentralizēto (individuālo vai lokālo) ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu. Turklāt ūdensapgāde kā pakalpojums nav aizvietojams ar citu un ir uzskatāms par homogēnu.
- 27 Līdz ar to centralizēti un decentralizēti sniegtie ūdenssaimniecības pakalpojumi ir nošķirami un vērtējami atsevišķā konkrētā preces tirgū.

Pieprasījuma aizvietojamība

- 28 No pieprasījuma (patērētāju) viedokļa visbiežāk ūdensapgāde un kanalizācija ir nepieciešamas kā komplekss pakalpojums, ņemot vērā, ka, ierīkojot ūdens piegādes sistēmu, pilnvērtīgai tās

funkcionēšanai ir nepieciešams ierīkot arī notekūdeņu sistēmu un otrādi. Lai arī atsevišķos gadījumos patērētājs patstāvīgi var nodrošināt ūdens piegādi (artēziskie urbumi, ūdens akas) un/vai kanalizāciju (bioloģiskās kanalizācijas nosēdakas), tomēr šādas alternatīvas ūdensapgādes un kanalizācijas iespējas nespēj efektīvi aizvietot centralizēto ūdensapgādi un kanalizāciju.

- 29 Centralizētā ūdensapgāde, kas nesaraujami arī saistīta ar centralizēto kanalizāciju, ir uzskatāmi par pakalpojumiem, kas nepieciešami patērētājiem un ko patērētāji pieprasa, lai saņemtu dzīves kvalitātes nodrošināšanai nepieciešamo tīro ūdeni sadzīves vajadzībām, no kura savukārt jau tālāk izmantotā (netīrā) veidā varētu atbrīvoties un novadīt to kanalizācijā. Līdz ar to no pieprasījuma puses tīrais ūdens, ko patērētāji saņem ūdensapgādes sistēmā, nav aizvietoājams ar sadzīves vajadzībām izmantoto (netīro) ūdeni, kas tiek novadīts kanalizācijā. Arī infrastruktūras, ko izmanto tīrā ūdens saņemšanai un ūdensapgādes sistēmas un izlietotā (netīrā) ūdens novadīšanai kanalizācijā, nav savstarpēji aizvietojamās.
- 30 Tāpat var būt gadījumi, kad patērētājam ir nepieciešams tikai centralizētās ūdensapgādes pakalpojums vai tikai centralizētās kanalizācijas pakalpojums, ja ūdensapgādes vai kanalizācijas sistēmu patērētājs nodrošina patstāvīgi vai ir ierobežota piekļuve centralizētās ūdensapgādes un/vai kanalizācijas sistēmas infrastruktūrai.
- 31 Gadījumā, ja ir ierobežota iespēja saņemt centralizētu ūdensapgādes un/vai notekūdeņu savākšanas (kanalizācijas) pakalpojumu, patērētāji minēto/-os pakalpojumus nodrošina patstāvīgi, izveidojot individuālās ūdens apgādes un/vai notekūdeņu savākšanas (kanalizācijas) sistēmas. Minētās sistēmas izveido katrs patērētājs, ieguldot būtiskas investīcijas.

Piedāvājuma aizvietojamība

- 32 No piedāvājuma puses katras pašvaldības teritorijā parasti centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojuma sniedzējs ir viens uzņēmums. Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. punktā noteikts, ka pašvaldībai viena no autonomajām funkcijām ir organizēt iedzīvotājiem ūdenssaimniecības, siltumapgādes un sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds.
- 33 Pašvaldības šīs funkcijas nodrošināšanu visbiežāk deleģē pašvaldību kapitālsabiedrībām (vai citām juridiskām personām), kompleksi nododot visu pakalpojumu kopumu. Tādējādi visu darbību kopumu, kas veido centralizētos ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus, nodrošina viens tirgus dalībnieks, izveidojot un uzturot centralizētās ūdenssaimniecības sistēmas infrastruktūru (centralizētos ūdensvadus un kanalizācijas vadus).
- 34 Centralizētais ūdenssaimniecības pakalpojuma sniedzējs konkrētajā administratīvajā teritorijā piedāvā ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus arī atsevišķi, piemēram, ja dzīvojamai mājai ir individuālais artēziskais ūdens urbums un tāpēc ir nepieciešams pieslēgt tikai kanalizācijas pakalpojumu, tāpat atsevišķi tiek piedāvāts tikai ūdensapgādes pakalpojums.
- 35 Ūdensapgādes pakalpojuma sniedzējs, izmantojot ūdensapgādes infrastruktūru, lietotājiem nodrošina normatīvajiem aktiem atbilstoši sagatavotu tīru ūdeni. Savukārt kanalizācijas pakalpojuma sniedzējs, izmantojot kanalizācijas infrastruktūru, savāc lietotāju sadzīves vajadzībām izlietoto notekūdeni un nodrošina tā novadīšanu. Tādējādi, raugoties no piedāvājuma puses, ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi nav savstarpēji aizvietojami.
- 36 Izvērtējot piedāvājuma un pieprasījuma faktoros, KP secina, ka centralizētā ūdensapgāde un centralizētā kanalizācija ir atsevišķi pakalpojumi.
- 37 Līdz ar to, ievērojot Lietā vērtētās MKP darbības un ņemot vērā iepriekš minēto, KP secina, ka par konkrētās preces tirgu Lietā definējams: 1) centralizētās ūdensapgādes pakalpojuma tirgus, un 2) centralizētās kanalizācijas pakalpojumu tirgus.

1.2. Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus

- 38 Par konkrēto ģeogrāfisko tirgu KL 1. panta 3. punkta izpratnē uzskatāma ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām.
- 39 Ņemot vērā, ka pašvaldībai jānodrošina ūdenssaimniecības pakalpojums savā administratīvajā teritorijā¹¹, un Mārupes novada administratīvajā teritorijā šī pakalpojuma nodrošināšana ir deleģēta MKP, gala lietotājiem, kuriem nav savas individuālās alternatīvās ūdenssaimniecības sistēmas, šis pakalpojums ir jāpērk no MKP.
- 40 Ņemot vērā administratīvi teritoriālo reformu un ar tās ieviešanu saistītos nosacījumus un saskaņā ar publiski pieejamo informāciju¹², 06.09.2024. MKP pievienota Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "BABĪTES SILTUMS" (turpmāk – BS), kas Babītes pagasta un Salas pagasta teritorijās sniedza arī ūdenssaimniecības pakalpojumus.
- 41 Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma¹³ pielikuma 27. punktu Mārupes novada teritorijā ietilpst Mārupes pilsēta, Mārupes pagasts, Babītes pagasts, Salas pagasts. Līdz ar to MKP sniedz centralizētos (regulētos) ūdenssaimniecības pakalpojumus Mārupes novada administratīvajā teritorijā.
- 42 Saskaņā ar MKP sniegto informāciju Babītes teritorijā ietilpst Spilves ciems, kur šobrīd nav MKP klientu, bet kurā izveidotas trīs lielas lokālās ūdensapgādes sistēmas, kas nav MKP klienti. Proti, Babītes teritorijā ir trīs lielas lokālās centralizētās ūdensapgādes sistēmas, kuras neapsaimnieko MKP. Lai arī teritorija, kurā izveidotas minētās lokālās centralizētās ūdensapgādes sistēmas, atrodas Mārupes novada administratīvajā teritorijā, tās nav saistītas ar teritoriju, kurā ūdensapgādes infrastruktūru izveidojusi MKP, un attiecīgi arī pakalpojumu sniegšanu nodrošina MKP.
- 43 Ievērojot minēto, KP secina, ka ģeogrāfiskais tirgus nosakāms vienas pašvaldības administratīvajā teritorijā¹⁴. Līdz ar to konkrētais ģeogrāfiskais tirgus Lietā ir Mārupes novada administratīvā teritorija, izņemot Spilves ciema teritoriju.

2. Ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas pakalpojums

- 44 Ūdens patēriņa un kanalizācijas uzskaitē tiek izmantoti divu veidu ūdens skaitītāji: 1) komercskaitītāji un 2) individuālie ūdens patēriņa skaitītāji (turpmāk – IŪPS).

2.1. Konkrētās preces tirgus

Komercskaitītāji

- 45 Ņemot vērā, ka ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs nodrošina ūdens piegādi līdz piederības robežai, pakalpojuma lietotājam, lai tas varētu norēķināties par piegādāto ūdens un kanalizācijas pakalpojumu, saskaņā ar ūdenssaimniecības pakalpojuma sniedzēja izdotiem tehniskajiem noteikumiem, uz piederības robežas ir jāizbūvē komercuzskaites mēraparāta mezgls, kurā ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs uzstāda komercuzskaites mēraparātu un pēc uzstādīšanas to noplombē.
- 46 Atbilstoši ŪPL 1. panta 7. punktam komercuzskaites mēraparāta mezgls ir ūdenssaimniecības

¹¹ Saskaņā ar Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. punktu.

¹² MKP, Paziņojums par reorganizāciju. Pieejams: <https://www.mkp.lv/index.php/jaunumi/507-pazinojums-par-reorganizaciju>. [aplūkots 20.02.2025.]

¹³ Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums. Latvijas Vēstnesis, 119C, 22.06.2020.

¹⁴ Izņemot teritoriju, kurā izveidotas lokālās centralizētās ūdensapgādes sistēmas.

pakalpojumu lietotāja īpašumā vai valdījumā esoša ūdenssaimniecības sistēmas daļa¹⁵, kas paredzēta komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanai un izbūvēta piederības robežā vai – normatīvajos aktos noteiktos gadījumos – ārpus piederības robežas.

- 47 Savukārt komercuzskaites mēraparāts atbilstoši ŪPL 1. panta 6. punktam ir ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja īpašumā esošs ūdens daudzuma vai notekūdeņu daudzuma skaitītājs, kas uzstādīts komercuzskaites mēraparāta mezglā un tiek izmantots norēķinu veikšanai par sniegtajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem. Izmantojot komercuzskaites mēraparātu, uzskaita ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotājam piegādāto ūdens apjomu (m^3). Ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāja radīto notekūdeņu jeb kanalizācijas uzskaiti atsevišķs skaitītājs uzstādīts netiek, jo tiek pieņemts, ka lietotāja radīto notekūdeņu (kanalizācijas) apjoms (m^3) ir analogs piegādātā ūdens apjomam (m^3), kura uzskaiti izmanto komercuzskaites mēraparātu.
- 48 Komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanas un maiņas pakalpojums sastāv no vairākiem posmiem: plombas noņemšana (ja skaitītājs tiek mainīts), skaitītāja uzstādīšana (maiņa pēc pārbaudes, remonta u. tml.), plombas uzlikšana (noplombēšana). Saskaņā ar normatīvajā regulējumā noteikto komercuzskaites mēraparātu drīkst uzstādīt un mainīt ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs, tā izmaksas ietverot ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifa.¹⁶
- 49 Ņemot vērā minēto, komercuzskaites mēraparāta uzstādīšanas un maiņas (un plombēšanas) pakalpojums nav aizvietojams ar citu pakalpojumu, un šādu pakalpojumu var nodrošināt tikai ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs.

Individuālie ūdens patēriņa skaitītāji

- 50 Komercuzskaites mēraparātu uzstāda uz piederības robežas neatkarīgi no tā, kas ir ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotājs (privātmāja, daudzdzīvokļu māja, biroju ēka u. c.). Savukārt IŪPS uzstādīšanas mērķis ir nodrošināt detalizētāku ūdens un kanalizācijas patēriņa uzskaiti ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotājam konkrētā objektā, kur tas nepieciešams, piemēram, daudzdzīvokļu mājās.
- 51 Līdz ar to gadījumā, ja ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāji ir daudzdzīvokļu mājas iedzīvotāji, katrā dzīvokļu īpašumā papildus komercuzskaites mēraparātam uzstāda IŪPS ar mērķi uzskaitīt katrā dzīvoklī patērēto ūdens un kanalizācijā novadīto daudzumu. Ņemot vērā komercuzskaites mēraparātu un IŪPS rādījumus, dzīvokļu īpašniekiem tiek izrakstīti rēķini par saņemtajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem, proti, dzīvokļa īpašumā patērētā un kanalizācijā novadītā ūdens daudzumu.
- 52 Normatīvajā regulējumā nav definēts, kādas darbības ietver skaitītāja uzstādīšana. Atbilstoši praksei ūdenssaimniecības jomā IŪPS uzstāda un pievienošanas vietu noplombē. Savukārt KP 22.06.2012. lēmumā Nr. E02-5215 par IŪPS maiņas un plombēšanas pakalpojuma sniegšanu ir secinājusi, ka iepriekš uzstādīta IŪPS maiņas pakalpojums sastāv no vairākiem posmiem: plombas noņemšana, IŪPS uzstādīšana (maiņa pēc pārbaudes, remonta u. tml.), plombas uzlikšana (noplombēšana). Minētajā lēmumā arī secināts, ka IŪPS uzstādīšana un plombēšana ir saistīti pakalpojumi – patērētājam nepieciešami abi. Līdz ar to no patērētāju viedokļa IŪPS uzstādīšanas un plombēšanas pakalpojums ir nepieciešams kā komplekss pakalpojums.¹⁷
- 53 Normatīvajā regulējumā¹⁸ paredzēts, ka persona, kas skaitītāju uzstāda, uzņemas atbildību par

¹⁵ Cauruļvadu, noslēgarmatūras un citu veidgabalu sistēma.

¹⁶ Ministru kabineta 22.03.2016. noteikumu Nr. 174 “Noteikumi par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu un lietošanu” 34. punkts.

¹⁷ KP 22.06.2012. lēmums Nr. E02-52 PSIA “Ūdeka”. Pieejams: https://lemumi.kp.gov.lv/files/lemumu_pielikumi/IYBc6O2teZ.pdf.

¹⁸ Ministru kabineta 22.08.2006. noteikumu Nr. 664 “Noteikumi par metroloģiskajām prasībām ūdens patēriņa skaitītājiem” 5. punkts.

- skaitītāja pareizu uzstādīšanu. Šāds regulējums nodrošina vienotu pieeju atbildības un saistību robežu noteikšanā attiecībā uz IŪPS apsaimniekošanu. Minētā rezultātā skaitītāja uzstādīšanu no sākuma līdz beigām veic viena persona, kurai ir tiesības uzstādīt IŪPS.
- 54 Arī no pakalpojuma sniedzēja viedokļa, ņemot vērā pakalpojumu sniegšanas specifiku, IŪPS uzstādīšanu un noplombēšanu ir lietderīgi veikt vienam pakalpojuma sniedzējam, jo abi pakalpojumi tiek sniegti vienlaicīgi, un IŪPS uzstādīšanas un plombēšanas pakalpojumu sadalīšana būtu mākslīga. Līdz ar to IŪPS uzstādīšanas (un nomaiņas) un IŪPS pievienošanas vietas plombēšanas pakalpojums ir uzskatāms par kompleksu pakalpojumu, kas gan no pakalpojumu sniedzēja, gan galapatērētāja viedokļa ir jāsniedz vienai personai.
- 55 Tā kā IŪPS parasti uzstāda aiz piederības robežas jeb uz ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāja īpašuma, tikai pakalpojumu lietotājs var lemt, kas un kādā veidā rīkosies ar tā īpašumu un attiecīgi IŪPS. Ja ir nepieciešams veikt IŪPS maiņu, pakalpojumu lietotājs izvēlas, kas veiks tā maiņu¹⁹ un plombēšanu. Piemēram, attiecībā uz IŪPS maiņu un plombēšanu daudzdzīvokļu mājas esošajos dzīvokļos īpašnieku kopība var pieņemt lēmumu, ka IŪPS maiņas un plombēšanas pakalpojumu visiem ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotājiem nodrošina viena dzīvokļu īpašnieku kopīgi izvēlēta persona.²⁰ Minēto pakalpojumu var sniegt sertificēta persona vai atbilstoši ūdenssaimniecības pakalpojuma sniedzēja izvirzītiem kvalitātes kritērijiem atbilstoša persona, uzņemoties atbildību par IŪPS pareizu uzstādīšanu.
- 56 Ņemot vērā minēto KP secina, ka IŪPS uzstādīšanas/maiņas (un plombēšanas) pakalpojums nav aizvietojams ar citu pakalpojumu, un IŪPS uzstādīšanas pakalpojums ietver arī IŪPS plombu noņemšanu un uzlikšanu²¹.

Papildu ūdens patēriņa skaitītāji

- 57 Lietā esošie apstākļi attiecas uz ūdenssaimniecības pakalpojuma lietotāja patērētā ūdens apjoma uzskaiti, kas netiek novadīts kanalizācijā. Proti, lai nodrošinātu patērētā ūdens atsevišķu uzskaiti, lai, patērējot ūdeni, bet nepatērējot kanalizāciju, patērētājam un komersantam būtu jāmaksā tikai par izmantoto pakalpojumu, t. i., ūdens patēriņu, tiek uzstādīti papildu ūdens patēriņa skaitītāji (turpmāk – Papildu skaitītājs). Ņemot vērā minēto, Papildu skaitītājus uzstāda un izmanto, ja ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotājam ir nepieciešams tikai ūdensapgādes pakalpojums, proti, lietotājam nav nepieciešams kanalizācijas pakalpojums. Līdz ar to Papildu skaitītājus izmanto tikai patērētā ūdens uzskaitēi un norēķinu par minēto veikšanai.
- 58 KP secina, ka Papildu skaitītāja uzstādīšana un maiņa nav noteikta normatīvajos aktos. Arī VARAM ir skaidrojis, ka ne ŪPL, ne Ministru kabineta 22.03.2016. noteikumos Nr. 174 “Noteikumi par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu un lietošanu” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 174) ne pakalpojumu sniedzējam, ne pakalpojumu lietotājam nav noteikts pienākums uzstādīt Papildu skaitītāju. Vienlaikus ne ŪPL, ne MK noteikumos Nr. 174 nav noteikts aizliegums ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējam un pakalpojumu lietotājam vienoties par papildu mērierīču uzstādīšanu.²²
- 59 Saskaņā ar Lietā esošo informāciju Papildu skaitītāja uzstādīšana un tā izmantošana norēķinu veikšanai ir pakalpojums, ko atsevišķi ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēji ir ieviesuši, lai ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāji maksātu tikai par to pakalpojumu, ko tie izmanto, t. i., ūdensapgādes pakalpojumu, neizmantojot kanalizācijas pakalpojumu.
- 60 Ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēji Papildu skaitītāja pakalpojuma nodrošināšanai

¹⁹ Piemēram, daudzdzīvokļu mājas apsaimniekotājs, cita persona, pakalpojumu lietotājs patstāvīgi.

²⁰ KP, “Individuālo ūdens patēriņa skaitītāju maiņas pakalpojuma tirgus uzraudzība (2019)”, 4. sadaļa. Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/lv/media/355/download?attachment>.

²¹ KP 22.06.2012. lēmums Nr. E02-5215 *Ūdeka*. Skat. sadaļu par konkrētās preces tirgu. Pieejams: https://lemumi.kp.gov.lv/files/lemumu_pielikumi/IYBc6O2teZ.pdf.

²² VARAM 19.04.2024. vēstule Nr. 1-13/2452.

piemēro (un nosaka) prasības, kas jāievēro ūdenssaimniecības pakalpojuma lietotājiem, kas izmanto tikai ūdensapgādes pakalpojumu. Ņemot vērā Lietā iegūto informāciju un VARAM sniegto viedokli, KP secina, ka pirms Papildu skaitītāja uzstādīšanas lietotājam ir jāvērsas pie ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja, lai saņemtu tehniskos noteikumus Papildu skaitītāja pieslēguma izveidošanai (uzstādīšanas un pieslēgšanas kārtība). Pēc Papildu skaitītāja uzstādīšanas pusēm (lietotājam un pakalpojuma sniedzējam) ir jāveic grozījumi ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja un pakalpojumu lietotāja noslēgtajā līgumā par ūdenssaimniecības pakalpojumu izmantošanu, tajā skaitā par norēķinu kārtību.

- 61 Lai saņemtu ūdensapgādes pakalpojumu, izmantojot Papildu skaitītāju, ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs lietotājam pamatā nosaka šādas prasības: 1) Papildu skaitītāja veids (tips), kādu nepieciešams uzstādīt, 2) attālinātas nolasīšanas iespējas²³, 3) uzstādīšana atbilstoši ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem.
- 62 Atbilstoši KP rīcībā esošajai informācijai²⁴ ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēji pamatā ļauj Papildu skaitītāju uzstādīt katram lietotājam (gan patērētājam, gan komersantam) patstāvīgi vai izmantojot atbilstoša pakalpojumu sniedzēja pakalpojumus. Tāpat par atsevišķu samaksu Papildu skaitītājus mēdz uzstādīt arī pats ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs, ja lietotājs tam lūdz sniegt minēto pakalpojumu.
- 63 Ja Papildu skaitītāju ir uzstādījis lietotājs pats vai izmantojot atbilstoša pakalpojuma sniedzēja pakalpojumus, pēc tā uzstādīšanas lietotājs informē ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju, un ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs pārbauda Papildu skaitītāja uzstādīšanas atbilstību prasībām un/vai noplombē Papildu skaitītāju.
- 64 Papildu skaitītāju pamatā uzstāda aiz komercskaitītāja, līdz ar to tas ir lietotāja īpašumā un prasības, kas nosakāmas tā uzstādīšanai, uzskatāmas par identiskām IŪPS uzstādīšanai. Gadījumā, ja Papildu skaitītāju uzstāda paralēlā izvietojumā ar komercskaitītāju, proti, uz piederības robežas, abi mērāparāti, t. i., komercskaitītājs un Papildu skaitītājs, ir ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja īpašums. Pēdējā gadījumā Papildu skaitītāju ūdenssaimniecības pakalpojuma sniedzējs uzstāda par saviem līdzekļiem²⁵.
- 65 KP secina, ka Papildu skaitītāja uzstādīšanas un maiņas (un plombēšanas) prasības pamatā uzskatāmas par tādām, kas atbilst komercskaitītāju un IŪPS uzstādīšanas un maiņas (un plombēšanas) prasībām.

Pieprasījuma aizvietojamība

- 66 Pieprasījumu pēc Papildu skaitītāja uzstādīšanas pakalpojuma veido ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāji (gan patērētāji, gan komersanti), kam nepieciešams saņemt tikai ūdensapgādes pakalpojumu. Tā kā saņemtais ūdens netiek novadīts kanalizācijā, bet tiek izmantots tehniskajām vajadzībām, ūdensapgādes pakalpojumu lietotāji, izmantojot Papildu skaitītāju, norēķinās tikai par saņemto ūdensapgādes pakalpojumu. KP norāda, ka ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotājs nevar norēķināties tikai par saņemto ūdensapgādes pakalpojumu, ja tas norēķinu veikšanai izmanto komercskaitītāju un/vai IŪPS.

Piedāvājuma aizvietojamība

²³ Ja ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs attālināti nolasa skaitītāju rādījumus, Papildu skaitītāju pirms uzstādīšanas nepieciešams salāgot ar pakalpojumu sniedzēja nolasīšanas sistēmu.

²⁴ Informācija ievākta no ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējiem - SIA "Jūrmalas ūdens", Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Daugavpils ūdens", Cēsu pilsētas sabiedrības ar ierobežotu atbildību "VINDA", SIA "Ādažu ūdens", SIA "DOBELES ŪDENS", SIA "Madonas ūdens", Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Salacgrīvas ūdens".

²⁵ SIA "Tukuma ūdens" 03.07.2023. vēstule Nr. 1-12/175, SIA "Rīgas ūdens" 21.06.2023. vēstule Nr. 2023-A13.1-5.1/494-N.

- 67 Papildu skaitītāju uzstādīšanu var veikt saskaņā ar ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja noteiktajām prasībām. Līdz ar to piedāvājumu veido ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēji, sākotnēji sniedzot iespēju ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotājiem saņemt ūdensapgādes pakalpojumu atsevišķi no kanalizācijas pakalpojuma, pēc tam izstrādājot tehniskos noteikumus u. c. prasības, saskaņā ar kurām var tikt uzstādīts Papildu skaitītājs. Līdz ar to piedāvājumu veido ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs, kas darbojas noteiktā teritorijā – pašvaldībā.
- 68 Ņemot vērā minēto, par konkrētās preces tirgu Lietā definējams Papildu skaitītāju uzstādīšanas/maiņas (un plombēšanas) pakalpojums.

2.2. Konkrētais ģeogrāfiskais tirgus

- 69 No ūdenssaimniecības pakalpojumus regulējošajiem normatīvajiem aktiem secināms, ka ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējiem ir pienākums uzstādīt komercskaitītājus pašvaldības teritorijā, kurā tie sniedz ūdenssaimniecības pakalpojumus. Savukārt maksa par komercskaitītāju uzstādīšanu ir ietverta ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifā, ko apstiprina SPRK. Līdz ar to konkrētais ģeogrāfiskais tirgus, kurā darbojas ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēji, uzstādot/mainot (un plombējot) komercskaitītājus, ir ierobežots konkrētas pašvaldības teritorijā.
- 70 Savukārt tiesības sniegt IŪPS uzstādīšanas/maiņas (un plombēšanas) pakalpojumu nav ierobežotas ar kādu konkrētu ģeogrāfisku teritoriju. Vienlaikus pārsvarā visās pašvaldībās uzņēmums, kurš nodrošina iedzīvotājus ar ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem, piedāvā arī IŪPS uzstādīšanas/maiņas (un plombēšanas) pakalpojumu, darbojoties tikai savā administratīvajā teritorijā²⁶. Līdz ar to ierobežojumi sniegt ar IŪPS uzstādīšanu un maiņu (un plombēšanu) saistītos pakalpojumus var attiekties uz atsevišķu pašvaldību teritorijām.²⁷
- 71 Ņemot vērā iepriekš minēto, KP secina, ka tiesības sniegt IŪPS uzstādīšanas/maiņas (un plombēšanas) pakalpojumu nav ierobežotas ar kādu konkrētu ģeogrāfisku teritoriju, tomēr pamatā šis pakalpojums vērtējams kopsakarā ar atsevišķu pašvaldību teritorijās noteiktajiem ierobežojumiem, tādējādi situāciju un konkurences apstākļus vērtējot katras pašvaldības teritorijā atsevišķi. Savukārt komercskaitītāju uzstādīšana/maiņa (un plombēšana) ir ierobežota ar konkrētas pašvaldības teritoriju, kurā ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs darbojas.
- 72 Saskaņā ar Lietā iegūto informāciju KP secina, ka Papildu skaitītāju var uzstādīt: 1) aiz komercskaitītāja jeb ūdensapgādes pakalpojumu lietotāja teritorijā, vai 2) paralēlā slēgumā ar komercskaitītāju uz piederības robežas.
- 73 Situācijā, kad Papildu skaitītāju uzstāda paralēlā slēgumā ar komercskaitītāju uz piederības robežas, uz to attiecināmas komercskaitītāju uzstādīšanai noteiktās prasības, kas ierobežotas konkrētas pašvaldības teritorijā. Savukārt situācijā, kad Papildu skaitītāju uzstāda ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāja īpašumā, uz to attiecināmas ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja, kas sniedz ūdenssaimniecības pakalpojumus konkrētas pašvaldības teritorijā, noteiktās prasības un tā izdotie noteikumi Papildu skaitītāja uzstādīšanai u. c. nosacījumi. Līdz ar to ierobežojumi, ko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs nosaka un piemēro Papildu skaitītāja uzstādīšanai/maiņai (un plombēšanai), ir vērtējami katras pašvaldības teritorijā atsevišķi.
- 74 Gadījumā, ja Papildu skaitītāju uzstāda/maina ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotājs patstāvīgi, ūdenssaimniecības pakalpojuma sniedzēja pārstāvji pārbauda uzstādīto/mainīto

²⁶ KP 22.06.2012. lēmums Nr. E02-52 PSIA “Ūdeka”. Pieejams: https://lemumi.kp.gov.lv/files/lemumu_pielikumi/IYBc6O2teZ.pdf.

²⁷ KP “Individuālo ūdens patēriņa skaitītāju maiņas pakalpojuma tirgus uzraudzība (2019).” Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/lv/media/355/download?attachment>.

Papildu skaitītāju un to noplombē. Ņemot vērā minēto, Papildu skaitītāja uzstādīšana un izmantošana norēķiniem par patērēto ūdeni ir atkarīga no konkrētas pašvaldības teritorijā esošā ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja izvirzītajiem noteikumiem.

- 75 Tā kā pašvaldībai jānodrošina ūdenssaimniecības pakalpojums savā administratīvajā teritorijā un Mārupes novada administratīvajā teritorijā šī pakalpojuma sniegšana ir deleģēta MKP, Mārupes novada administratīvajā teritorijā tikai MKP var noteikt prasības un izdot noteikumus, saskaņā ar kuriem ir uzstādāmi/maināmi (un plombējami) Papildu skaitītāji.
- 76 Līdz ar to konkrētais ģeogrāfiskais tirgus, kurā vērtējama Papildu skaitītāja uzstādīšana un maiņa (un plombēšana), Lietā ir Mārupes novada pašvaldības administratīvās teritorija, izņemot Spilves ciema teritoriju.

2.3. Konkrētais tirgus

- 77 Ņemot vērā iepriekš minēto, Lietā attiecībā uz ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošināšanu definējami šādi konkrētie tirgi: 1) centralizētās ūdensapgādes pakalpojuma tirgus Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju, 2) centralizētās kanalizācijas pakalpojumu tirgus Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju.
- 78 Lai veiktu norēķinus par sniegtajiem ūdenssaimniecības (centralizētās ūdensapgādes un centralizētās kanalizācijas) pakalpojumiem, ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāji izmanto komerskaitītājus un IŪPS, ko uzstāda/maina (un plombē) attiecīgās pašvaldības teritorijas ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs vai attiecībā uz IŪPS – cits komersants. Līdz ar to komerskaitītāju uzstādīšanas/mainas (un plombēšanas) un IŪPS uzstādīšanas/mainas (un plombēšanas) pakalpojums ir saistīts ar centralizētās ūdensapgādes pakalpojumu tirgu Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju, un centralizētās kanalizācijas pakalpojumu tirgu Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju. Komerskaitītājus un IŪPS izmanto, lai norēķinātos par ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem, pieņemot, ka pakalpojumu lietotāja patērētais ūdens apjoms ir atbilstošs radīto notekūdeņu (kanalizācijas) apjomam.
- 79 Lietā ir vērtēts pakalpojums, kuram ir jānodrošina atsevišķa ūdensapgādes pakalpojuma uzskaitē, ūdensapgādes pakalpojuma lietotāja patērētā ūdens apjoms neattiecinot uz kanalizācijas uzskaiti un attiecīgi – norēķiniem par kanalizācijas pakalpojumu. Minētā pakalpojuma saņemšanai izmanto Papildu skaitītājus, ko uzstāda/maina (un plombē), ņemot vērā ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja noteiktās prasības. Līdz ar to Lietā tiek vērtēts Papildu skaitītāju uzstādīšanas/mainas (un plombēšanas) pakalpojums, kas ir saistīts ar centralizētās ūdensapgādes pakalpojumu tirgu Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju.
- 80 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, KP secina, ka Lietā definējami šādi konkrētie tirgi:
- 1) **centralizētās ūdensapgādes pakalpojuma tirgus Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju;**
 - 2) **centralizētās kanalizācijas pakalpojumu tirgus Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju;**
 - 3) **saistītais (ietekmētais) konkrētais tirgus – Papildu skaitītāju uzstādīšanas/mainas (un plombēšanas) pakalpojuma tirgus Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju.**

V DOMINĒJOŠAIS STĀVOKLIS

- 81 Saskaņā ar KL 1. panta 1. punktu dominējošais stāvoklis ir tirgus dalībnieka vai vairāku tirgus

dalībnieku ekonomisks (saimniecisks) stāvoklis konkrētajā tirgū, ja šis dalībnieks vai dalībnieki spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem, piegādātājiem vai patērētājiem.

- 82 Eiropas Savienības Tiesa (turpmāk – EST) dominējošo stāvokli ir definējusi kā uzņēmuma ekonomisko ietekmi, kas ļauj tam konkrētajā tirgū traucēt efektīvu konkurenci un līdz zināmai robežai rīkoties neatkarīgi no saviem konkurentiem, klientiem un arī patērētājiem.²⁸ Šis neatkarības jēdziens ir saistīts ar konkurences spiediena intensitāti pret attiecīgo uzņēmumu. Dominējošais stāvoklis liecina par to, ka konkurences spiediens nav pietiekami efektīvs, kā rezultātā attiecīgajam uzņēmumam ilgstoši ir liela ietekme tirgū. Minētais nozīmē, ka uzņēmums, pieņemot lēmumus, var nerēķināties ar konkurentu, klientu un visbeidzot – arī patērētāju rīcību un reakciju.²⁹
- 83 Parasti dominējošu stāvokli rada apstākļu kopums, kas, ja tos aplūko atsevišķi, ne vienmēr ir noteicoši. Šādi apstākļi ir gan tirgus dalībnieka stāvoklis konkrētajos tirgos un tirgus vara, konkurentu tirgus daļas konkrētajā tirgū, gan arī barjeras tirgus dalībnieku ienākšanai un darbības paplašināšanai konkrētajā tirgū.³⁰
- 84 Barjeras ir viens no svarīgākajiem faktoriem, ar kuru palīdzību var noteikt, vai tirgus dalībniekam konkrētajā tirgū piemīt tirgus vara. Barjeras ir apstākļi, kas kavē vai ierobežo konkurentu ienākšanu kādā konkrētajā tirgū vai arī ierobežo konkurentu iespējas paplašināt savu saimniecisko darbību. Augstu barjeru pastāvēšana ļauj tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, pacelt cenas vai veikt stratēģiskas izslēgšanas darbības attiecībā uz saviem konkurentiem, nezaudējot un neapdraudot savu tirgus pozīciju, kā arī ļauj darboties, neņemot vērā klientu un patērētāju intereses.³¹

3. Attiecībā uz centralizētās ūdensapgādes un centralizētās kanalizācijas pakalpojumu

- 85 Regulējams ūdensapgādes pakalpojumu sniedzējs ir tāds komersants, kurš ūdenssaimniecības nozarē sniedz sabiedriskos pakalpojumus un kura darbība sabiedrisko pakalpojumu sniegšanā tiek regulēta saskaņā ar ŪPL un likumu “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” visos sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu veidos, ja komersanta sniegto sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu apjoms vismaz vienā veidā pārsniedz 100 000 kubikmetrus gadā.
- 86 Regulējams komersants var sniegt sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus, ja tam ir ar pašvaldību noslēgts līgums par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu un tas ir reģistrēts sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju reģistrā.³² Ņemot vērā iepriekš minēto, KP secina, ka MKP ir regulējams komersants.
- 87 Atbilstoši ŪPL 6. panta pirmajā daļā noteiktajam vietējā pašvaldība organizē ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu savā administratīvajā teritorijā. Vietējās pašvaldības dome nosaka pašvaldības iestādi, kas pašvaldības administratīvajā teritorijā sniedz sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus un citus noteikta veida ūdenssaimniecības pakalpojumus, vai pilnvaro komersantu sniegt sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus,

²⁸ EST 14.02.1978. spriedums lietā Nr. 27/76 *United Brands*, 65. rindkopa, EST 13.02.1979. spriedums lietā Nr. 85/76, *Hoffmann-La Roche*, 38. rindkopa.

²⁹ EST 14.02.1978. spriedums lietā Nr. 27/76 *United Brands*, 113.-121. rindkopa, Vispārējās tiesas 28.02.2002. spriedums lietā Nr. T-395/94 *Atlantic Container Line*, 330. rindkopa.

³⁰ Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija, Apaļā galda dokuments. Dominējošā stāvokļa pierādīšanas problemātika. (OECD, Policy Roundtables. Evidentiary Issues in Proving Dominance), 2006. Pieejams lejupielādei: https://www.oecd.org/en/publications/evidentiary-issues-in-proving-dominance_806588ad-en.html.

³¹ Turpat.

³² ŪPL 5. panta otrā daļa.

noslēdzot ar to līgumu par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu visā pašvaldības administratīvajā teritorijā vai tās daļā.

- 88 Atbilstoši ŪPL 7. pantam vietējās pašvaldības dome līgumā ar komersantu par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu nosaka vismaz: 1) sniedzamos sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus, to sniegšanas teritoriju un termiņu; 2) prasības nepieciešamā tehniskā aprīkojuma uzturēšanai un atjaunošanai, lai nodrošinātu pakalpojumu sniegšanu saskaņā ar konkrētajam pakalpojumam izvirzītajām prasībām; 3) kārtību, kādā veicami norēķini par izdevumiem, kuri pakalpojumu sniedzējam radušies saistībā ar ūdens nodrošināšanu brīvkrānos, strūklakās, ugunsdzēsības hidrantos, kā arī ar citiem pašvaldības dotajiem uzdevumiem.
- 89 Saskaņā ar publiski pieejamo informāciju SPRK ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju reģistrā vienīgais ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs, kas nodrošina ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu Mārupes novada teritorijā, ir MKP.³³ Tādējādi atbilstoši ŪPL 6. panta pirmajā daļā un 7. pantā noteiktajam MKP darbojas kā sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs Mārupes novada administratīvajā teritorijā, un MKP ir reģistrējies SPRK ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju reģistrā.³⁴
- 90 Citstarp no SPRK publiski sniegtās informācijas³⁵ KP konstatē, ka citu sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju Mārupes novada administratīvajā teritorijā nav. Tādējādi sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus Mārupes novada administratīvajā teritorijā nodrošina tikai MKP, kura Mārupes novada administratīvajā teritorijā sniedz ūdenssaimniecības pakalpojumus, piemērojot vienotus SPRK noteiktus tarifus par sabiedriskajiem ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem.
- 91 Pamatojoties uz Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikuma 27. punktu, Mārupes novada teritorijā ietilpst Mārupes pilsēta, Mārupes pagasts, Babītes pagasts un Salas pagasts. Līdz ar to MKP sniedz centralizētos (regulētos) ūdenssaimniecības pakalpojumus Mārupes novada administratīvajā teritorijā. Babītes pagasta teritorijā ietilpst Spilves ciems, kurā šobrīd saskaņā ar MKP sniegto informāciju³⁶ nav MKP klientu, tomēr tajā ir izveidotas trīs lielas lokālās ūdensapgādes sistēmas. Lai arī šīs lokālās centralizētās ūdensapgādes sistēmas atrodas Mārupes novada administratīvajā teritorijā, tās nav saistītas ar teritoriju, kurā ūdensapgādes infrastruktūru ir izveidojusi MKP, un attiecīgi arī pakalpojumu sniegšanu šajās teritorijās MKP nenodrošina.
- 92 Tādējādi, kā iepriekš secināts, MKP sniedz centralizētos (regulētos) ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju.
- 93 Ņemot vērā iepriekš minēto, KP secina, ka MKP atrodas dominējošā stāvoklī centralizētās ūdensapgādes pakalpojuma un centralizētās kanalizācijas pakalpojuma sniegšanas tirgū Mārupes novada administratīvajā teritorijā – izņemot Spilves ciema teritoriju.

³³ SPRK, Ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju reģistrs, aktuālais saraksts uz 13.06.2025. Pieejams: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiNWQ0MjZiZjMtMjA1OC00YzUxLTkyYTQ0N2EzMGY5YjFiMmViliwidCI6ImU0MGNhOTA5LTg3YmEtNGQ2NS05MTIiLTU1YjVIMGRlODUwNSIsImMiOiJh9.> [aplūkots 13.06.2025.]

³⁴ SPRK, reģistrācija ūdenssaimniecības pakalpojumu reģistrā. Pieejams: <https://www.sprk.gov.lv/content/registresana-2>. SPRK nosaka sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas vispārējās atļaujas noteikumus, kas ir saistoši visiem reģistrētajiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, kuru darbību nepieciešams regulēt un kuriem saskaņā ar regulējamo nozaru speciālajiem normatīvajiem aktiem nav vajadzīga licence.

³⁵ SPRK mājaslapa, sadaļa Ūdenssaimniecības pakalpojumu reģistrs. Pieejams: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiNWQ0MjZiZjMtMjA1OC00YzUxLTkyYTQ0N2EzMGY5YjFiMmViliwidCI6ImU0MGNhOTA5LTg3YmEtNGQ2NS05MTIiLTU1YjVIMGRlODUwNSIsImMiOiJh9.> [aplūkots 20.03.2025.]

³⁶ MKP 14.11.2024. vēstule Nr. 2-8/1550.

4. Attiecībā uz Papildu skaitītāju uzstādīšanas un maiņas (plombēšanas) pakalpojumu

- 94 MKP ir ūdenssaimniecības pakalpojuma sniedzēja ar neaizvietojamu infrastruktūru Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju, un atrodas dominējošā stāvoklī centralizētās ūdensapgādes un centralizētās kanalizācijas pakalpojumu konkrētajos tirgos (skat. 93. rindkopu).
- 95 Vienlaikus saskaņā ar normatīvajā regulējumā noteikto tirgus dalībniekam, kas sniedz centralizētās ūdensapgādes un centralizētās kanalizācijas pakalpojumus konkrētas pašvaldības teritorijā, ir pienākums uzstādīt un mainīt (un plombēt) komercuzskaites skaitītājus. ŪPL nosaka, ka komercskaitītājs ir ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja īpašumā esošs ūdens daudzuma vai notekūdeņu daudzuma skaitītājs, kas uzstādīts komercuzskaites mērāparāta mezglā un tiek izmantots norēķinu veikšanai par sniegtajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem. Līdz ar to jebkurš Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju, uzstādītais komercskaitītājs ir MKP īpašums, un tikai MKP drīkst uzstādīt un mainīt (un plombēt) komercskaitītājus teritorijā, kurā MKP sniedz ūdenssaimniecības pakalpojumus. Kā KP jau iepriekš secinājusi, Papildu skaitītājus uzstāda un izmanto, ja lietotājam ir nepieciešams tikai ūdensapgādes pakalpojums, proti, lietotājam nav nepieciešams kanalizācijas pakalpojums.
- 96 Saskaņā ar Lietā esošo informāciju MKP vismaz no 2019. gada³⁷ līdz 12.06.2023. sniedza Papildu skaitītāju uzstādīšanas un maiņas (un plombēšanas) pakalpojumu³⁸. Tomēr praksi izmantot patērētā ūdens uzskaitē Papildu skaitītājus, kas nodrošina iespēju pakalpojuma lietotājam atsevišķi uzskaitīt to ūdeni, kas netiek novadīts centralizētajā kanalizācijā (turpmāk – Papildu pakalpojums) MKP ieviesa pakāpeniski laika gaitā pirms 01.01.2016., kad spēkā stājās ŪPL^{39, 40} MKP nekonkretizē laika periodu, kad Papildu pakalpojums ir ticis ieviests, skaidrojot, ka MKP ieviesa saviem klientiem iespēju uzstādīt Papildu skaitītājus vēsturiski nenoskaidrotā laika periodā un apstākļos.⁴¹
- 97 MKP ir skaidrojusi, ka, tās ieskatā, Papildu skaitītājs, kas tiek uzstādīts uz ūdensvada ievada, ir mērāparāts, kas uzskaita centralizēti piegādātā ūdens daudzumu un tiek izmantots norēķinu veikšanai par sniegtajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem, tādējādi tas var būt tikai pakalpojuma sniedzēja īpašums. MKP ieskatā, arī pēc pakalpojuma lietotāja atsevišķa pieprasījuma komercuzskaites mērāparāta mezglā aiz vai pirms primārās komercuzskaites mērāparāta uzstādītais Papildu skaitītājs, kas tiek izmantots laistīšanas vajadzībām izlietotā ūdens uzskaitē, var būt tikai MKP īpašums.⁴²
- 98 Līdz ar to KP secina, ka MKP ir ne tikai vienīgā ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošinātāja ar neaizvietojamu infrastruktūru Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju, bet vienlaicīgi MKP ir dominējošā stāvoklī ar centralizētās ūdensapgādes pakalpojuma un centralizētās kanalizācijas pakalpojuma sniegšanas tirgu saistītajā (ietekmētajā) tirgū Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju (skat. 80. rindkopu).
- 99 Ņemot vērā minēto, KP secina, ka MKP, esot dominējošā stāvoklī centralizētās ūdensapgādes un centralizētās kanalizācijas pakalpojuma tirgū Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju, ir iespējas būtiski ietekmēt konkurences apstākļus Papildu

³⁷ MKP 27.06.2023. vēstule Nr. 2-11/991, 1. lp.

³⁸ MKP 04.01.2024. vēstule Nr. 2-8/28, 2. lp.

³⁹ Pirmais visaptverošais regulējums ūdenssaimniecības nozarē. Pieejams: <https://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/EFC67BCEC95DDDA2C2257D8E004B3D87?OpenDocument>.

⁴⁰ MKP 02.03.2023. vēstule Nr. 2-11/373, 2. lp.

⁴¹ MKP 13.02.2024. vēstule Nr. 2-8/195, 3. lp.

⁴² MKP 02.03.2023. vēstule Nr. 2-11/373.

skaitītāju uzstādīšanas/maiņas (un plombēšanas) pakalpojuma tirgū Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju.

VI DOMINĒJOŠĀ STĀVOKĻA ĻAUNPRĀTĪGA IZMANTOŠANA

- 100 KL 13. panta pirmā daļa paredz, ka jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā to ļaunprātīgi izmantot Latvijas teritorijā.
- 101 Dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas jēdziens ir objektīvs jēdziens, kurš ietver dominējošā stāvoklī esoša tirgus dalībnieka rīcību, kas var ietekmēt brīvas konkurences procesu un struktūru tirgū, kurā tieši attiecīgā uzņēmuma klātbūtnes dēļ konkurence jau ir pavājinājusies, un kas, izmantojot līdzekļus, kuri atšķiras no tiem, kas pastāv normālas preču un pakalpojumu konkurences apstākļos, kavē joprojām tirgū esošā konkurences līmeņa saglabāšanu vai konkurences palielināšanos.⁴³ Līdz ar to dominējošiem uzņēmumiem ir īpaša atbildība neveikt darbības, kas kaitē efektīvai konkurencei.⁴⁴
- 102 Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana ir aizliegta kā nesaderīga ar Eiropas Savienības tiesību principiem. Tirgus dalībnieka darbība, kura izpaužas kā ļaunprātīga savas tirgus varas izmantošana, ietekmē kopējo tirgu un kavē harmoniskas, līdzsvarotas un noturīgas saimnieciskās darbības attīstību. Līdz ar to no pārkāpuma konstatēšanas viedokļa ir pietiekami, ka dominējošo stāvokli baudošs tirgus dalībnieks izmanto savu stāvokli ar tādām metodēm, kuras tas brīvas konkurences apstākļos neizmanto⁴⁵ un kuru izmantošanu raksturo objektīvā attaisnojuma trūkums. Pienākums atturēties no šādas rīcības izriet no dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma īpašās atbildības noteikt un piemērot taisnīgus tirdzniecības noteikumus. Līdz ar to, lai konstatētu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, parasti nav jāpierāda, ka uzņēmumam bija nodoms kaitēt efektīvai konkurencei.⁴⁶
- 103 Dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums attiecas arī uz gadījumiem, kad netiek konstatēta ietekme uz konkurenci, ja tieši tiek skartas patērētāju intereses.⁴⁷ Pienākums atturēties no šādas rīcības izriet no dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma īpašās atbildības noteikt un piemērot taisnīgus tirdzniecības noteikumus. Līdz ar to nav obligāti katrā gadījumā konstatēt ļaunprātīgas izmantošanas ietekmi uz konkurenci. Pārkāpums izpaužas pašā ļaunprātīgas izmantošanas faktā, jo ir darbība, kas vērsta pret brīvu konkurenci.

5. MKP rīcības ekspluatējošais raksturs

- 104 Saskaņā ar KL 13. panta pirmās daļas 4. punktu ir aizliegta netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša uzspiešana vai piemērošana (*ekspluatējoša rīcība*). Līdz ar to KP paskaidro, ka dominējoša tirgus dalībnieka ekspluatējoša prakse ietver cenu noteikšanu vai citu rīcību, kas tieši samazina patērētāju labklājību. Dominējošā stāvoklī esošs tirgus dalībnieks var ļaunprātīgi

⁴³ Administratīvās apgabaltiesas 29.06.2015. spriedums Nr. A43010514 TTS, 13. rindkopa (citēts EST 13.02.1979 spriedums lietā Nr. C-85/76, 91. rindkopa, Vispārējās tiesas 30.09.2003. spriedums lietā Nr. T-301/04, 54. rindkopa un Vispārējās tiesas 09.09.2009. spriedums lietā Nr. T-301/04, 140. rindkopa).

⁴⁴ EST 06.09.2017. spriedums lietā Nr. C-413/14 P *Intel*, 135. punkts. Šīs konkrētās atbildības faktiskais apjoms ir jāvērtē, ņemot vērā katras lietas konkrētos apstākļus. Sk. EST 14.11.1996. spriedumu lietā Nr. C-333/94 P *Tetra Pak*, 24. punkts.

⁴⁵ Senāta 07.02.2011. spriedums lietā Nr. SKA-17/2011 *LVRTC*, 15. punkts.

⁴⁶ EST 19.04.2012. spriedums lietā Nr. C-549/10 P *Tomra u.c.*, 21. punkts, EST 12.05.2022. spriedums lietā Nr. C-377/20 *Servizio Elettrico Nazionale*, 60.–62. punkts, EST 19.01.2023. spriedums lietā Nr. C-680/20 *Unilever Italia Mkt Operations*, 45. punkts, EST 10.11.2021. spriedums lietā Nr. T-612/17 *Google Shopping*, 254.–257. punkts, EST 01.07.2010. spriedums lietā Nr. T-321/05 *AstraZeneca*, 359. punkts.

⁴⁷ EK 20.07.1999. lēmums Nr. COMP/36.888 *World Cup*, 100. rindkopa, EST spriedums lietā 6/72 *Continental Can*, 26. rindkopa.

- izmantot savu tirgus varu un ekspluatēt gan tirgus dalībniekus, gan patērētājus⁴⁸.
- 105 Netaisnīgu tirdzniecības noteikumu uzspiešana vai piemērošana raksturo dominējošā tirgus dalībnieka tirgu ekspluatējošu praksi. Netaisnīgu tirdzniecības noteikumu uzspiešana vai piemērošana konstatējama gadījumos, kad dominējošā stāvoklī esošs tirgus dalībnieks pieprasa tādu noteikumu izpildi (piemēram, maksāt par pakalpojumu, kas netiek izmantots), kuri nav objektīvi pamatoti. Tāpat maksāšana par neizmantotu pakalpojumu pie apstākļiem, kādos tā tiek uzspiesta vai piemērota, ir netaisnīga, ja piemērota pretēji nozares specifikai.⁴⁹
- 106 KP paskaidro, ka, ja atzīts, ka uzņēmuma darbības ir ekspluatējošas, nav nepieciešams vērtēt tā darbību mērķi vai sekas plašāk. To pamato uzņēmuma, kas atrodas dominējošajā stāvoklī, kā esoša tirgus dalībnieka īpašā atbildība par brīvu konkurenci tirgū un tas, lai, nodrošinot savas intereses, šis uzņēmums nodrošinātu, ka tiktu ievērots taisnīgs līdzsvars un samērīgums.⁵⁰
- 107 Aizsardzība pret ekspluatējošo praksi izplatās uz jebkuru dominējošā stāvoklī esošā tirgus dalībnieka preces vai pakalpojuma pircēju. Neatkarīgi no tā, vai pircējs cieš kā tirgus dalībnieks vai patērētājs, ekspluatējoša prakse ir aizliegta un nav savietojama ar KL 13. panta pirmās daļas 4. punktā uzskaitīto aizliegumu.
- 108 Ja tiek vērtēts netaisnīgu tirdzniecības noteikumu piemērošanas tvērums, tad Senāts ir skaidrojis, ka dominējošā stāvokļa izmantošana ne vienmēr nozīmē, ka jāpierāda, vai citi tirgus dalībnieki ir aktīvi mēģinājuši cīnīties ar tirgū dominējošā uzņēmuma varas mehānismiem, jo tirgus varas uzspiešana jau ir notikusi, ja pusei, kas neatrodas dominējošā stāvoklī, būtībā nav bijis iespējams izvairīties no šāda līguma nosacījuma pieņemšanas. KL 13. panta pirmās daļas 4. punkts neprasa, lai cena tiktu uzspiesta, jo normā paredzēta arī alternatīva pazīme – piemērošana. Tātad ir pietiekami, ka netaisnīga cena tiek piemērota.⁵¹
- 109 KP paskaidro, ka nepamatotas maksas piemērošana konstatējama arī gadījumā, ja maksa vai tās daļa neizriet no normatīvo aktu prasībām.⁵² Tāpat maksa vai tirdzniecības noteikumi, kādos tā tiek piemērota, ir netaisnīga, ja piemērota pārmērīgi un neatbilstoši nozares specifikai.⁵³ Nepareizi piemērota maksa (nepareizi attiecinātas izmaksu sastāvdaļas), bez saprātīga saimnieciska izskaidrojuma, var tikt ignorētas, novērtējot maksu pamatotību.⁵⁴ Nepamatotas maksas piemērošana papildus tās ļaunprātīgai ekspluatējošai dabai var radīt arī konkurentus izslēdzošu ietekmi tirgū, ja tā apgrūtina konkurentu darbību tirgū.⁵⁵
- 110 Lai noteiktu, vai maksas iekasēšana par pakalpojumu, kas netiek izmantots, ir netaisnīga un nepamatota, pārbaudāms, (i) vai maksas iekasēšana par pakalpojumu, kas netiek izmantots, ir nepieciešama objektīvi attaisnojama mērķa sasniegšanai. Izpildoties nepieciešamībai, tālāk būtu vērtējams, (ii) vai maksas iekasēšana par pakalpojumu, kas netiek izmantots, pārsniedz apjomu, kas objektīvi nepieciešams noteikto mērķu sasniegšanai.⁵⁶ Šo testu KP ir izmantojusi

⁴⁸ Senāta 15.01.2007. spriedums lietā Nr. SKA-15/2007 *Rimaida*, 11.3. rindkopa; EK 20.07.1999 lēmums lietā Nr. COMP/36.888 *World Cup*, 100. rindkopa, EST spriedums lietā Nr. 6/72 *Continental Can*, 26. rindkopa, EK paziņojums – Norādījumi par Komisijas prioritātēm, piemērojot EK līguma 82. pantu dominējošu uzņēmumu ļaunprātīgai, izslēdzošai rīcībai. OV C 045, 24.02.2009. lpp. 0007 – 0020, 7. rindkopa.

⁴⁹ Senāta 20.09.2013. spriedums Nr. SKA-24/2013 *Aga*, 22. punkts.

⁵⁰ Senāta 14.09.2016. spriedums lietā Nr. SKA-461/2016 *Latvijas Gāze*, 10. punkts, Senāta 20.01.2014. lēmums lietā Nr. SKA-361/2014 *Latvijas Gāze*, 8. punkts, Senāta 20.09.2013. spriedums lietā Nr. SKA-24/2013 *Aga*, 31. punkts.

⁵¹ Senāta 07.10.2011. spriedums lietā Nr. SKA-333/2011 *Alpha Ekspress*, 12. punkts. Ar atsauci uz Senāta 10.06.2011. lēmuma lietā Nr. SKA-620/2011, A43004211, 9. punktu un 22.12.2010. lēmuma lietā Nr. SKA-804/2010, A42391406, 9. punktu.

⁵² Senāta 20.09.2013. spriedums lietā Nr. SKA-24/2013 *Aga*, 21. punkts.

⁵³ Turpat, 22. rindkopa.

⁵⁴ Turpat, 24. rindkopa (citēts EST 13.07.1989. spriedums lietā Nr. C-395/87 *Tournier*).

⁵⁵ O'Donoghue R. & Padilla J. *The Law and Economics of Article 102 TFEU*. ASV: Hart Publishing, 2013., 239. lpp.

⁵⁶ EST spriedums lietā Nr. 127/73 *BRT/SABAM*, 6.–15. rindkopas, EST spriedums lietā Nr. 27/76 *United Brands*, 158. rindkopa, Senāta 07.10.2011. spriedums lietā Nr. SKA-333/2011 *Alpha Ekspress*, 13. rindkopa, Senāta

arī savos iepriekšējos lēmumos⁵⁷, savukārt tās pamatotību ir apstiprinājusi gan Administratīvā apgabaltiesa⁵⁸, gan Senāts⁵⁹.

- 111 Kā iepriekš KP ir secinājusi – MKP ir deleģētas tiesības nodrošināt ūdenssaimniecības pakalpojumus Mārupes administratīvajā teritorijā, kas citstarp nostāda MKP dominējošā stāvoklī konkrētajā tirgū. Minētais nozīmē, ka MKP, piemērojot un interpretējot ŪPL un MK noteikumus Nr. 174, ir jāņem vērā arī konkurences tiesības un jāizvēlas sniegt pakalpojumu veidā, kas neierobežo konkurenci.
- 112 Tā kā MKP ir dominējošais stāvoklis centralizētās ūdensapgādes pakalpojuma un centralizētās kanalizācijas pakalpojuma sniegšanas tirgū Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju, tad ir pamatoti vērtēt MKP rīcību noteikt tās klientiem samaksas pienākuma par centralizēto kanalizācijas pakalpojumu tiesiskumu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas kontekstā gadījumos, kad MKP klienti minēto pakalpojumu neizmanto.
- 113 Līdz pat 12.06.2023. MKP nodrošināja patērētājiem un komersantiem (abi kopā citviet tekstā saukti arī par lietotājiem un/vai klientiem), kas saņem MKP pakalpojumus, centralizētās ūdensapgādes pakalpojuma uzskaiti, līdztekus komercskaitītājiem un individuālajiem ūdens patēriņa skaitītājiem arī uzstādot Papildu skaitītājus atbilstoši šī lēmuma 59. rindkopā norādītajam. Papildu skaitītāji tiek uzstādīti, lai atsevišķi būtu iespējams uzskaitīt saņemto ūdensapgādes pakalpojumu, kas, piemēram, netiek novadīts centralizētajā kanalizācijā – MKP sniegtais Papildu pakalpojums (skat. 96. rindkopu). Lai gan ierasti centralizētā ūdensapgādes pakalpojuma un kanalizācijas pakalpojuma uzskaiti nodrošina kopējs skaitītājs, ņemot vērā, ka patērētais ūdens uzreiz tiek novadīts kanalizācijā un tādējādi ūdens patēriņa rādījums ir vienāds ar kanalizācijas pakalpojuma patēriņu, pastāv arī situācijas, kad ūdensapgādes pakalpojuma lietotāji šo pakalpojumu izmanto tehniskām vajadzībām, piemēram, dārzā, kur patērētais ūdens nenonāk kanalizācijā. Tādējādi, t. sk. arī teritorijā, kur MKP sniedz pakalpojumus, veidojās pieprasījums pēc nepieciešamības atsevišķos gadījumos ūdensapgādes pakalpojumu uzskaitīt atsevišķi no kanalizācijas pakalpojuma. Minētais tika risināts, uzstādot Papildu skaitītājus, tādējādi sniedzot iespēju MKP klientiem visos gadījumos veikt atbilstošu kanalizācijas pakalpojuma uzskaiti un samaksu par šo pakalpojumu. Proti, tādējādi MKP klients maksāja par kanalizācijas pakalpojumu tikai tad, kad tas faktiski tika saņemts, nevis arī gadījumos, kad patērētais ūdens kanalizācijā nenonāk, jo tiek patērēts, piemēram, tehniskām vajadzībām.
- 114 Vienlaikus ar 12.06.2023. MKP nolēma pārtraukt Papildu pakalpojuma sniegšanu Mārupē un Mārupes pagastā, Mārupes novadā⁶⁰, kas iepriekš bija MKP izvēlētais veids, kā sasniegt taisnīgu un objektīvi pamatotu rīcību attiecībā uz tās klientiem attiecībā uz kanalizācijas pakalpojuma uzskaiti. Pārtraucot sniegt Papildu pakalpojumu, MKP klienti bija spiesti turpmāk norēķināties par patērēto ūdeni un saņemtajiem kanalizācijas pakalpojumiem vienādā apmērā, t. sk. arī gadījumos, kad kanalizācijas pakalpojums netiek izmantots.
- 115 Lai konstatētu, vai maksas pieprasīšanas par neizmantoto pakalpojumu mērķis realizēts samērīgi, KP pārbaudīja, vai MKP prakse ir objektīvi piemērota un atbilstoša mērķa sasniegšanai (skat. 110. rindkopu). Proti, vai Lietā konstatētajos gadījumos MKP bija samērīgi pieprasīt maksu no patērētājiem un komersantiem (abi kopā citviet tekstā saukti arī par lietotājiem un klientiem) par kanalizācijas pakalpojumu, kas netika izmantots.
- 116 KP paskaidro, ka sabiedriskie pakalpojumi ir vispārējas tautsaimniecības nozīmes pakalpojumi, kuru sniegšana ir iedzīvotājiem būtiska. Sabiedriskie pakalpojumi netiek sniegti, vadoties no uzņēmumu komerciālajām interesēm, ņemot vērā, ka to sniegšanas mērķis ir sekmēt vispārējo

03.12.2010. spriedums lietā Nr. SKA-304/2010 AKKA/LAA, 7. rindkopa.

⁵⁷ KP 01.10.2013. lēmums Nr. E02-48 *Latvijas Gāze*, 84.-92. punkts.

⁵⁸ Administratīvās apgabaltiesas 02.09.2015. spriedums lietā Nr. A43017613 *Latvijas Gāze*, 13. punkts.

⁵⁹ Senāta 14.09.2016. spriedums lietā Nr. SKA-461/2016 *Latvijas Gāze*, 10. punkts.

⁶⁰ MKP 04.01.2024. vēstule Nr. 2-8/28, 2. lp.

- iedzīvotāju labklājību. Tādējādi tas ir MKP patstāvīgs pienākums nodrošināt pakalpojumu sniegšanu atbilstoši pieprasījumam un nepieciešamībai, nosakot ierobežojumus izņēmuma gadījumos, kad tas ir objektīvi pamatoti un samērīgi.
- 117 Vērtējot maksas iekasēšanu nepieciešamību no MKP klientiem un lietotājiem par kanalizācijas pakalpojumu, kas faktiski netiek izmantots gadījumos, kad ūdens tiek izlietots tehniskām vajadzībām un netiek novadīts kanalizācijā, KP secina, ka Lietā iegūtie pierādījumi un MKP sniegtie skaidrojumi neliecina par maksas iekasēšanas nepieciešamības objektīvo raksturu. Nepastāv arī faktiski šķēršļi, kas kavētu MKP diferencēt centralizētā ūdensapgādes pakalpojuma sniegšanas uzskaiti atkarībā no MKP klientu objektīvās nepieciešamības, ko apstiprina apstākļi, ka MKP iepriekš ir atsevišķu uzskaiti spējusi nodrošināt, un tādējādi šāda pakalpojuma sniegšana ir tehniski un komerciāli iespējama. Minēto apliecina arī situācija citās pašvaldībās, kur klientiem un komersantiem ir atļauts uzstādīt Papildu skaitītājus un par ūdeni, kas netiek novadīts kanalizācijā, maksāt tikai SPRK noteikto ūdensapgādes tarifu.
- 118 KP arī nekonstatē, ka samaksu par patērēto ūdensapgādes pakalpojumu nevarētu nodalīt no maksas par kanalizācijas pakalpojumu, un tādējādi pastāvētu objektīvi šķēršļi klientiem un lietotājiem paredzēt taisnīgu samaksu atbilstoši katra pakalpojuma faktiskajam patēriņam. Arī MKP mājaslapā ir norādīti divi SPRK apstiprināti tarifi – ūdensapgādei un kanalizācijas pakalpojumam.⁶¹ Vienlaikus, ņemot vērā, ka ūdensapgādes pakalpojuma tarifs ir 1,16 euro/m³, bet kanalizācijas pakalpojums ir 2,65 euro/m³, kas ir vairāk nekā divas reizes augstāks kā ūdensapgādes pakalpojuma tarifs, MKP klients ir spiests būtiski pārmaksāt par MKP sniegto pakalpojumu.
- 119 Ņemot vērā, ka KP Lietā nekonstatē, ka maksas iekasēšana par pakalpojumu, kas netiek izmantots, ir nepieciešama objektīvi attaisnojama mērķa sasniegšanai, tad KP tālāk nevērtē, vai maksas iekasēšana par pakalpojumu, kas netiek izmantots, pārsniedz apjomu, kas objektīvi nepieciešams noteikto mērķu sasniegšanai, jo nepieciešamības testa daļa nav izpildījies (skat. 110. rindkopu).
- 120 Papildus MKP ne tikai pati ir pārtraukusi uzstādīt Papildu skaitītājus, lai nodrošinātu, ka MKP klientiem ir iespēja saņemt Papildu pakalpojumu Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju, bet arī liedz Papildu skaitītājus uzstādīt pašam lietotājam vai citiem sertificētiem komersantiem. Proti, arī gadījumā, ja MKP klients pats, vai piesaistot citu komersantu, uzstādītu Papildu skaitītāju, MKP to neņemtu uzskaitē, ņemot vērā, ka nepieciešama MKP piekrišana tam, ka viņa sniegtie ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi tiek uzskaitīti veidā, lai diferencētu lietojamā ūdensapgādes pakalpojuma plūsmas dažādiem mērķiem. Tā rezultātā šobrīd MKP klientiem nepastāv alternatīvas un lietotāji ir spiesti norēķināties par patērēto ūdeni, maksājot arī kanalizācijas tarifu, pat ja patērētais ūdens netiek novadīts kanalizācijā.
- 121 Līdz ar to KP konstatē, ka kopš MKP lēmuma pārtraukt Papildu skaitītāju uzstādīšanu un nomaiņu patērētāji un komersanti ir spiesti maksāt par kanalizācijas pakalpojumu arī situācijās, kad šis pakalpojums netiek izmantots. Attiecīgi Papildu pakalpojuma pārtraukšanas rezultātā MKP klientiem tiek uzspiests pakalpojums, ko tie neizmanto. Līdz ar to, pārtraucot iespēju ūdensapgādes pakalpojumu lietotājiem norēķināties par saņemto ūdensapgādes pakalpojumu, izmantojot Papildu skaitītāju, MKP pārnēs tai piemītošo tirgus varu ūdensapgādes pakalpojumu tirgū un kanalizācijas pakalpojumu tirgū uz saistīto – lejupejošo tirgu (Papildu skaitītāju uzstādīšanas un maiņas (un plombēšanas) pakalpojuma tirgu), kurā MKP darbojās no vismaz 2019. gada, kad MKP sāka par maksu uzstādīt Papildu skaitītājus⁶² līdz 12.06.2023., kad MKP

⁶¹ MKP, Ūdens un kanalizācijas tarifi.
<https://www.mkp.lv/index.php/pakalpojumi/udenssaimnieciba/udens-un-kanalizācijas-tarifi>.
 21.02.2025.]

⁶² MKP 27.06.2023. vēstule Nr. 2-11/991.

Pieejams:
 [aplūkots]

lēma pārtraukt sniegt Papildu pakalpojumu tās klientiem.

- 122 Kā iepriekš paskaidrots, netaisnīgu tirdzniecības noteikumu uzspiešana un piemērošana uzskatāma par ekspluatējošu rīcību. Konkrētajā gadījumā ekspluatējošās rīcības sekas ir MKP klientu izmaksas. Respektīvi, lietotāji pārmaksā par ūdensapgādes pakalpojumiem situācijās, kad patērēto ūdeni nenovada kanalizācijā. Līdz ar to KP konstatē, ka MKP ir apzināti liegusi patērētājiem un komersantiem saņemt Papildu pakalpojumu, liekot patērētājiem un komersantiem pārmaksāt, piemērojot maksu par kanalizācijas pakalpojumu, kamēr faktiski šis pakalpojums netiek saņemts. Minētās prakses piemērošanā daļā pret MKP klientiem ietekme uz konkurenci nav jākonstatē, jo to tiesiskās intereses ar ekspluatējošu praksi tiek aizskartas tieši.
- 123 Ja MKP nebūtu dominējošā stāvoklī konkrētajā tirgū un ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāji nebūtu atkarīgi no MKP un varētu saņemt ūdenssaimniecības pakalpojumus no citiem piegādātājiem, tad MKP kā jebkurš cits tirgus dalībnieks konkurences apstākļos rūpīgāk vērtētu savu klientu finansiālās iespējas maksāt par saņemto ūdenssaimniecības pakalpojumu. Tādējādi MKP, uzspiežot maksāt par neeksistējošu pakalpojumu, ūdenssaimniecības pakalpojuma lietotājiem liek uzņemties nepamatotas saistības, kuras nav objektīvi nepieciešamas ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas sakarā.
- 124 Ņemot vērā iepriekš minēto, KP secina, ka šāda prakse, uzliekot par pienākumu ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotājiem nepamatoti maksāt par pakalpojumu, kuru tie realitātē nemaz nesaņem, pārkāpj KL 13. panta pirmās daļas 4. punktā noteikto, un tā nav samērīga un pārsniedz apjomu, kas objektīvi nepieciešams samaksas saņemšanas par MKP sniegtajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem mērķa sasniegšanai.

6. MKP rīcības izslēdzošais raksturs

- 125 Dominējoši uzņēmumi jo īpaši var kaitēt patērētājiem, izmantojot līdzekļus vai resursus, kas atšķiras no tiem, kādi ir raksturīgi normālai konkurencei, un tādējādi radot šķēršļus esošā konkurences līmeņa saglabāšanai tirgū vai šīs konkurences palielināšanai.⁶³ Saskaņā ar KL 13. panta pirmās daļas 2. punktu ir aizliegta preču ražošanas vai realizācijas apjoms, tirgu vai tehniskās attīstības ierobežošana bez objektīvi attaisnojoša iemesla par sliktu patērētājam (*izslēdzoša rīcība*).
- 126 Ar izslēdzošu rīcību saprot dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma rīcību, bloķējot savus konkurentus vai potenciālos konkurentus konkurenci ierobežojošā veidā, tādējādi traucējot efektīvu konkurenci, ietekmējot patērētāju labklājību tostarp nosakot augstākas cenas, pazeminot kvalitāti vai ierobežojot patērētāja izvēli.⁶⁴ Proti, šī ietekme ir jebkādi šķēršļi faktisko vai potenciālo konkurentu spējai vai motivācijai īstenot konkurences spiedienu uz dominējošo uzņēmumu⁶⁵, piemēram, konkurentu pilnīga izslēgšana vai izstumšana, šķēršļu palielināšana ieiešanai tirgū vai darbības paplašināšanai⁶⁶, faktiskas piekļuves tirgiem vai to daļām kavēšana vai likvidēšana⁶⁷, vai ierobežojumu noteikšana konkurentu potenciālajai

⁶³ EST 13.02.1979. spriedums lietā Nr. 85/76 *Hoffmann-La Roche*, 91. punkts, EST 17.02.2011. spriedums lietā Nr. C-52/09 *TeliaSonera Sverige*, 27. punkts, EST 19.04.2012. spriedums lietā Nr. C-549/10 *Tomra u.c.*, 17. punkts, EST 30.01.2020. spriedums lietā Nr. C-307/18 *Generics (UK) u.c.*, 148. punkts, EST 25.03.2021. spriedums lietā Nr. C-152/19 P *Deutsche Telekom*, 41. un 42. punkts, EST 12.05.2022. spriedums lietā Nr. C-377/20 *Servizio Elettrico Nazionale*, 44. un 68. punkts, EST 04.07.2023. spriedums lietā Nr. C-252/21 *Meta Platforms (Vispārīgie sociālā tīkla lietošanas noteikumi)*, 47. punkts, EST 21.12.2023. spriedums lietā Nr. C-333/21 *European Superleague Company*, 131. punkts.

⁶⁴ EK paziņojums – Norādījumi par Komisijas prioritātēm, piemērojot EK līguma 82. pantu dominējošu uzņēmumu ļaunprātīgai, izslēdzošai rīcībai, 19. punkts.

⁶⁵ EST 06.12.2012. spriedums lietā Nr. C-457/10 P *AstraZeneca/Komisija*, 117. punkts.

⁶⁶ Turpat, 154. punkts.

⁶⁷ EST 14.09.2022. spriedums lietā Nr. T-604/18, *Google un Alphabet (Google Android)*, 281. punkts.

- izaugsmei⁶⁸.
- 127 Lai konstatētu rīcības spēju radīt izslēdzošu ietekmi, nav jāpierāda faktiskais kaitējums konkurencei, proti tas, ka dominējošā uzņēmuma rīcība veiksmīgi radījusi izslēdzošu ietekmi. Turklāt, lai konstatētu, ka rīcība var ierobežot konkurenci, nav jāpierāda attiecīgās rīcības rentabilitāte, jo tas nozīmētu pierādīt, ka attiecīgā rīcība radījusi faktisku izslēdzošu ietekmi.⁶⁹
- 128 Novērtējums par to, vai rīcība var radīt izslēdzošu ietekmi, ir balstīts uz faktiem un apstākļiem, kas pastāvēja šīs rīcības īstenošanas brīdī.⁷⁰ Šajā ziņā pietiek pierādīt, ka rīcība varēja novērst komerciālo nenoteiktību attiecībā uz konkurentu ieiešanu tirgū vai darbības paplašināšanu, kas pastāvēja rīcības īstenošanas laikā. Konceptuāli, lai analizētu rīcības spēju radīt izslēdzošu ietekmi, ir jāsalīdzina situācija, kurā rīcība ir īstenota, ar situāciju, kurā rīcība nav īstenota.⁷¹ Tāpat, lai novērtētu, vai rīcība var radīt izslēdzošu ietekmi, nav arī jāpierāda, ka faktiskie vai potenciālie konkurenti, kurus skar konkrētā rīcība, ir tikpat efektīvi kā dominējošais uzņēmums.⁷²
- 129 KP norāda, ka piekļuves ierobežojumi var būt ļaunprātīgi pat tad, ja attiecīgais izejresurss (piemēram, piekļuve pievienoties infrastruktūrai) nav obligāti nepieciešams.⁷³ Par neatbilstošu KL 13. panta pirmās daļas 2. punktam var uzskatīt tādu darbību, kur dominējošais uzņēmums izstrādā kādu izejresursu deklarētajam mērķim plaši dalīties ar to ar trešām personām, bet vēlāk nenodrošina piekļuvi šim izejresursam vai ierobežo piekļuvi tam. Šādos gadījumos dominējošais uzņēmums jau no paša sākuma ir pieņēmis uzņēmējdarbības un investīciju lēmumu dalīties ar izejresursu un slēgt līgumus ar trešām personām par piekļuves nodrošināšanu.⁷⁴
- 130 Vērtējot piekļuves ierobežojumu konkrētam izejresursam (infrastruktūrai), tiek noteikts, ka šim rīcības veidam nav izstrādāts īpašs juridisks kritērijs, tomēr EST ir sniegusi norādījumus, kā piemērot vispārīgos tiesību principus, lai noteiktu dominējoša uzņēmuma rīcības ļaunprātīgo raksturu. Piekļuves ierobežojumi ir dominējoša uzņēmuma noteikti ierobežojumi piekļuvei izejresursiem (infrastruktūrai).
- 131 Lai gan šobrīd MKP ir liegusi tās klientiem un lietotājiem MKP sniegtos ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus uzskaitīt veidā, lai diferencētu lietojamā ūdensapgādes pakalpojuma plūsmas dažādiem mērķiem, un šobrīd teritorijā, kur MKP sniedz centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu, Papildu pakalpojuma sniegšana nenotiek, KP ieskatā ir nozīmīgi izvērtēt arī līdzšinējo MKP rīcību attiecībā uz Papildu pakalpojumu. Proti, vismaz kopš 14.01.2022., MKP klientiem un lietotājiem vēloties uzstādīt īpašumā Papildu skaitītāju vai to nomainīt, šādu pakalpojumu teritorijā, kur MKP sniedz centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu, varēja saņemt tikai no MKP. Lietotāji bija ierobežoti paši vai piesaistot citu komersantu uzstādīt un nomainīt Papildu skaitītājus, lai saskaņā ar tehniskajiem noteikumiem pievienotos MKP piederošajai infrastruktūrai. Minētais MKP rīcības novērtējums ir nozīmīgs, lai pārbaudītu, vai ilgstošā laika periodā netika nepamatoti kavēta konkurence.
- 132 Kaut arī MKP ir skaidrojusi, ka minētais Papildu pakalpojums ir viņu pašu brīva iniciatīva un

⁶⁸ EST 08.10.1996. spriedums apvienotajās lietās Nr. T-24/93, T-25/93, T-26/93 un T-28/93 *Compagnie maritime belge u.c.*, 149. punkts; EST 04.07.2023. spriedums lietā Nr. C-252/21 *Meta Platforms (Vispārīgie sociālā tīkla lietošanas noteikumi)*, 47. punkts, EST 21.12.2023. spriedums lietā Nr. C-333/21 *European Superleague Company*, 131. punkts.

⁶⁹ Sk. EST 02.04.2009. spriedumu lietā Nr. C-202/07 P *France Télécom*, 110.–113. punkts.

⁷⁰ EST 06.12.2012. spriedums lietā Nr. C-457/10 P *AstraZeneca*, 110. punkts.

⁷¹ EST 10.11.2021. spriedums lietā Nr. T-612/17 *Google un Alphabet (Google Shopping)*, 377. un 452.–454. punkts.

⁷² Turpat, 540.–541. punkts.

⁷³ EST 25.03.2021. spriedums lietā Nr. C-165/19 P *Slovak Telekom*, 44.–51. punkts.

⁷⁴ Pēc analogijas sk. EST 10.11.2021. spriedums lietā Nr. T-612/17 *Google un Alphabet (Google Shopping)*, 177.–185. punkts.

patērētājam vai komersantam Papildu skaitītāja uzstādīšana nav obligāts nosacījums⁷⁵, KP paskaidro, ka tas neattaisno MKP konkurenci kavējošo rīcību un nekavē to vērtēt atbilstoši konkurences tiesību regulējumam. Ņemot vērā, ka MKP ir dominējošais stāvoklis saistītajā (ietekmētais) konkrētajā tirgū – Papildu skaitītāju uzstādīšanas/maiņas (un plombēšanas) pakalpojuma tirgus Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju, MKP ir pienākums dalīties ar trešajām personām ar iespēju uzstādīt un nomainīt Papildu skaitītājus, tādējādi nodrošinot Papildu skaitītāja uzstādīšanas pakalpojuma sniegšanu brīvos tirgus apstākļos, un nav pieļaujams, ka nepamatoti tiek ierobežotas patērētāju vai komersantu tiesības izvēlēties tiem izdevīgāko Papildu skaitītāja uzstādīšanas veidu (uzstādot Papildu skaitītājus pašam vai piesaistot sertificētu komersantu).

- 133 Jau iepriekš MKP ir norādījusi, ka Papildu skaitītājus par maksu MKP uzsāka uzstādīt 2019.gadā⁷⁶, taču Papildu pakalpojumu MKP tās klientam (gan patērētājam, gan komersantam) sniedz jau pirms 2016. gada⁷⁷. Līdz ar to KP secina, ka pirms MKP sāka uzstādīt Papildu skaitītājus, minēto varēja darīt gan pats lietotājs (gan patērētājs, gan komersants), gan cits sertificēts komersants. Citstarp arī atbildē uz Paziņojumu MKP ir norādījusi, ka pirms 2019. gada MKP nebija vienīgā Papildu skaitītāju uzstādītāja Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju (skat. 1. tabulu). MKP arī paskaidro, ka laika periodā no 2019. gada līdz 2021. gada decembrim MKP uzstādīja 156 Papildu skaitītājus, un pieņēma uzskaitē 266 citu personu uzstādītos Papildu skaitītājus.⁷⁸
- 134 Tomēr KP konstatē, ka Lietas fakti norāda uz MKP mērķtiecīgu darbību ierobežot citu komersantu ienākšanu Papildu skaitītāju uzstādīšanas/maiņas (un plombēšanas) pakalpojuma tirgus Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju, tirgū vismaz kopš 14.01.2022., MKP valdei valdes sēdē Nr. 1 ar lēmumu Nr. 1 apstiprinot MKP darbiniekiem saistošu instrukciju Nr. 17/2022 (turpmāk – Instrukcija)⁷⁹.
- 135 Instrukcijas 14. punktā MKP paredzēja, ka MKP darbiniekam, sagatavojot tehniskos noteikumus, ir jāņem vērā, ka MKP par saviem līdzekļiem uzstāda un maina Papildu skaitītājus, kurus uzstāda komercuzskaites mērāparāta mezglā un tie ir MKP īpašums⁸⁰. Tādā veidā tika noteikts, ka tikai MKP ir tiesīgi uzstādīt Papildu skaitītājus, sniedzot Papildu pakalpojumu. Pēdējo apliecina arī MKP sniegtā informācija atbildē uz Paziņojumu, norādot, ka pēc Instrukcijas pieņemšanas, lai gan regulējums šādu rīcību vairs neparedzēja, kā izņēmums, kas tomēr atbilda MKP prasībām, 2022. gadā uzskaitē tika pieņemti trīs Papildu skaitītāji, kurus bija uzstādījušas citas personas⁸¹ (skat. 1. tabulu). MKP minēto ierobežojumu pamato ar izrietošajām tiesībām un pienākumiem, kas ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējam jāievēro un jānodrošina atbilstoši ŪPL un MK noteikumiem Nr. 174, secinot, ka Papildu skaitītāju drīkst uzstādīt tikai MKP.⁸²

1. tabula

Papildu skaitītāju uzstādījumu sadalījums pēc uzstādītāja (2019–2023)

Gads	MKP uzstādītie skaitītāji	Citu personu uzstādītie skaitītāji
------	---------------------------	------------------------------------

⁷⁵ Turpat.

⁷⁶ MKP 27.06.2023. vēstule Nr. 2-11/991.

⁷⁷ MKP 02.03.2023. vēstule Nr. 2-11/373.

⁷⁸ MKP 30.04.2025 vēstule Nr. 2-8/365.

⁷⁹ MKP 27.03.2023. vēstule Nr. 2-11/523.

⁸⁰ MKP 27.03.2023. vēstule Nr. 2-11/523.

⁸¹ MKP 30.04.2025 vēstule Nr. 2-8/365.

⁸² MKP 13.02.2024. vēstule Nr. 2-8/195, 2. lp.

2019.	47	71
2020.	24	133
2021.	85	62
2022.	78	3
2023.	173	0

Avots: MKP sniegtā informācija atbildē uz Paziņojumu

- 136 KP paskaidro, ka vairumā gadījumu citi ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēji pieļauj, ka pakalpojuma lietotājs var Papildu skaitītāju uzstādīt pats vai to ir tiesīgs darīt cits sertificēts komersants, ievērojot ūdenssaimniecības pakalpojuma sniedzēja izsniegtus tehniskos noteikumus. Tāpat KP ir secinājusi, ka gadījumos, kad citās pašvaldībās Papildu skaitītāju piedāvā uzstādīt tikai ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs, izmaksas pakalpojuma lietotājam ir būtiski mazākas kā MKP pieprasītā maksa par Papildu skaitītāja uzstādīšanu⁸³. KP uzskata, ka MKP rīcība, nosakot, ka Papildu skaitītāju var uzstādīt un nomainīt tikai MKP, būtiski ierobežo konkurenci un MKP klientu iespējas izvēlēties sev, iespējams, izdevīgāko cenas piedāvājumu par Papildu skaitītāja uzstādīšanas vai nomaiņas pakalpojumu.
- 137 No 2. tabulā uzrādītās informācijas izriet, ka MKP klientu skaits, kas līdz ar pamata ūdens patēriņa skaitītāju (t.i. komercskaitītāju) lieto Papildu skaitītājus, no 44 klientiem 2015. gadā ir būtiski pieaudzis līdz 666 klientiem 2022. gadā. No minētajiem datiem izriet, ka Papildu pakalpojums ir ilgstoši piedāvāts, pieprasīts un pakalpojuma lietotājiem būtiski nepieciešams. Citstarp KP secina, ka MKP, pieņemot lēmumu par Papildu pakalpojuma pārtraukšanu, Papildu skaitītāja lietotāju skaits turpina samazināties.

2. tabula

MKP klientu skaits (2015-2024)

Gads	Pamata skaitītājs (kopējais klientu skaits)	Papildu skaitītājs (klientu skaits)	Papildu skaitītājs (%) no kopējā klientu skaita
2015.	3342	44	1,32
2016.	3523	83	2,36
2017.	3757	161	4,3
2018.	3191	219	6,8
2019.	3366	324	9,6
2020.	3598	469	13,03
2021.	3833	603	15,7
2022.	4113	666	16,2
2023.	4134	643	15,55
līdz 09.2024.	4265	478	11,2

Avots: MKP sniegtā informācija

⁸³ Piemēram, cena, ietverot darbu par uzstādīšanu, un skaitītāja izmaksas SIA "Jelgavas ūdens" ir 38,22 euro (bez PVN). Savukārt SIA "SALDUS KOMUNĀLSERVISS" cena 34,17 euro (bez PVN), SIA "Aizkraukles ūdens" – mehāniskā ūdens skaitītāja cena: 22,31 euro (bez PVN), attālināti nolasāmā ūdens skaitītāja cena: 43,71 euro (bez PVN).

- 138 Kā papildu apsvērumu argumentam, kādēļ Papildu skaitītāju varētu uzstādīt vai nomainīt tikai pats ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs, MKP ir skaidrojusi, ka, ja komercuzskaites mēraparātu iegādājas un uzstāda jebkura cita persona, MKP nerodas īpašuma tiesības uz attiecīgo komercuzskaites mēraparātu, kas, savukārt, būtiski ierobežo MKP tiesības rīkoties ar svešu mantu pakalpojuma sniegšanas gaitā, tostarp liedz patstāvīgi veikt komercuzskaites mēraparāta pirmstermiņa vai plānveida verificēšanu un nomainītu MK noteikumus Nr. 174 minētajos gadījumos⁸⁴, kas ir īpaši svarīgi situācijās, kad starp pakalpojuma lietotāju un pakalpojuma sniedzēju rodas strīds par pakalpojuma uzskaites precizitāti un norēķinu par pakalpojumu veikšanu.⁸⁵
- 139 KP paskaidro, ka MKP arguments par neiespējamību nodrošināt drošu un precīzu ūdenssaimniecības pakalpojuma uzskaiti gadījumā, ja MKP nav tie, kas uzstāda Papildu skaitītāju⁸⁶, neiztur kritiku. Minēto apliecina KP veiktā citu ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju aptauja, no kuras var secināt, ka ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējiem ir iespējams ieviest kontrolētu kārtību un noteikumus precīzai ūdens patēriņa uzskaitēi gadījumos, kad, ievērojot ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja noteikto kārtību, Papildu skaitītāju ir uzstādījusi cita persona vai pat klients pats un ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs skaitītāju ir ņēmis uzskaitē, to noplombējot.
- 140 Kā iepriekš norādīts, MKP 01.11.2023. lēma neatjaunot uz nenoteiktu laiku pārtraukto Papildu pakalpojuma sniegšanu, tādā veidā nosakot par pienākumu visiem Papildu pakalpojuma lietotājiem pēc Papildu skaitītāju verificācijas beigām piemērot kanalizācijas tarifu par patērēto ūdeni, kaut tas netiek novadīts kanalizācijā. Citstarp MKP lēma, ka, sākot ar 01.11.2023., jauni Papildu skaitītāji MKP klientiem netiks uzstādīti, jo tehniskā ūdens piegāde un tā nodalīta uzskaitē Mārupes novada pašvaldības domes lēmumā nav paredzēta.⁸⁷
- 141 MKP ir norādījusi, ka neuzskata, ka tās darbības attiecībā ar Papildu skaitītāju uzstādīšanu vai nomainīšanu var negatīvi ietekmēt brīvu un godīgu konkurenci, ņemot vērā, ka MKP nenodarbojas ar komercuzskaites mēraparātu tirdzniecību un tādējādi nevar ierobežot šā tirgus segmenta dalībniekus. MKP citstarp uzskata, ka, ņemot vērā, ka uz MKP kā sabiedriskā pakalpojuma sniedzēju attiecas Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums, savukārt, kā pašvaldības kapitālsabiedrībai MKP ir saistošs arī Publisko iepirkumu likums, MKP, centralizēti publiski un atklāti iepērkot tai turpmāk piederošus komercuzskaites mēraparātus, nodrošina piegādātāju brīvu konkurenci, kā arī vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem.⁸⁸
- 142 Ievērojot minēto, KP secina, ka MKP rīcība, sākotnēji, vēl pirms 2016. gada⁸⁹, ieviešot un piedāvājot Papildu pakalpojumu pēc MKP klientu lūguma, taču vismaz no 14.01.2022. noslēdzot tirgu citiem komersantiem un liedzot Papildu skaitītāju uzstādīt pašam patērētājam, vēlāk liedzot saņemt Papildu pakalpojumu pavisam, lai izvairītos no potenciālā konkurences spiediena vai situācijas, kur patērētājam vai komersantam tiek radīta iespēja uzstādīt Papildu skaitītāju par tam izdevīgāku cenu, tieši norāda uz MKP dominējoša stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu konkrētajā tirgū.
- 143 Izvērtējot lietas apstākļus, KP konstatē, ka MKP apzināti ir noslēgusi tirgu, liedzot tās klientam, ievērojot MKP izstrādātos tehniskos noteikumus, uzstādīt Papildu skaitītāju vai komersantiem sniegt Papildu skaitītāja uzstādīšanas pakalpojumu. Tādējādi MKP liedz tās klientiem saņemt sev vēlamu pakalpojumu par visizdevīgāko cenu, līdz ar to pārkāpjot KL 13. panta pirmās daļas 2. punktu.

⁸⁴ MK noteikumu Nr. 174 37. un 43. punkts.

⁸⁵ MKP 08.06.2023. vēstule Nr. 2-11/945, 2. lp.

⁸⁶ Turpat.

⁸⁷ MKP 15.11.2023. vēstule Nr. 2-11/1810.

⁸⁸ MKP 02.03.2023. vēstule Nr. 2-11/373, 2. lp.

⁸⁹ MKP 02.03.2023. vēstule Nr. 2-11/373.

VII LIETAS DALĪBNIEKA VIEDOKLIS

- 144 Pēc Paziņojuma nosūtīšanas KP saņēma MKP viedokli Lietā. KP izvērtēja viedoklī minētos argumentus un šajā nodaļā par tiem sniedz savu vērtējumu. Papildus KP norāda, ka KP nav pienākuma ietvert un atspēkot visus MKP sniegtos argumentus pilnā apjomā. Lēmumā ir norādīti tikai tie argumenti, kuriem ir nozīme Lietā – kuri ir būtiski un kuri spēj ietekmēt attiecīgo tiesisko situāciju⁹⁰. Līdz ar to KP nesniedz savu vērtējumu par visiem viedoklī ietvertajiem argumentiem.
- 145 **MKP norāda, ka nepiekrīt KP secinājumam, ka Lietā kā atsevišķs tirgus izdalāms Papildu skaitītāju uzstādīšanas un maiņas (plombēšanas) pakalpojumu tirgus Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju. MKP uzskata, ka neliela apjoma pieprasījums pēc Papildu skaitītājiem ir strukturāli atkarīgs no pamata sabiedriskā pakalpojuma un nav pastāvējis kā patstāvīgs tirgus ar brīvu pieprasījumu un piedāvājumu. Minētais, MKP ieskatā, izslēdz iespēju kvalificēt šo tirgu kā patstāvīgu tirgu.**
- 146 KP konkrēto tirgu definē atbilstoši KL noteiktajam. Līdz ar to konkrēto tirgu veido konkrētās preces tirgus, kas ietver sevī pieprasījumu un piedāvājumu, savukārt konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir teritorija ar vienveidīgiem konkurences apstākļiem.
- 147 KP paskaidro, ka Lietā esošie dati norāda, ka lietotājiem ir nepieciešams Papildu pakalpojums, tādējādi veidojot pieprasījumu pēc minētā pakalpojuma. Turklāt, kā pamatoti skaidrots šī lēmumā 2. nodaļā, dažādu skaitītāju uzstādīšanas un nomaiņas pakalpojums, lai gan tehnoloģiski un funkcionāli spēj būt līdzīgs, kā arī līdzīgi ir skaitītāju darbības principi, katra skaitītāja uzstādīšanas mērķis atšķiras, t. sk. arī atbilstoši tam, kas nostiprināts normatīvi. Rezultātā ir pamatoti segmentēt atsevišķā konkrētajā tirgū dažādu skaitītāju uzstādīšanas un nomaiņas pakalpojumu, ņemot vērā uzstādīšanas mērķi un nepieciešamību. Līdz ar to Lietā ir pamatoti konstatēti, ka pieprasījuma pusē nepastāv aizvietojamība, kas arī ir noteicošais, lai Papildu skaitītāju uzstādīšanas un maiņas (plombēšanas) pakalpojuma sniegšanu izdalītu atsevišķā konkrētajā tirgū.
- 148 Pieprasījums un piedāvājums ir būtiski faktori, kas tiek vērtēti, definējot konkrēto tirgu, pamatojoties uz KL sniegto definīciju. Ņemot vērā, ka MKP iebildumi saistībā ar konkrēto tirgu ir balstīti uz pašas MKP pieņemtu kļūdainu konkrētā tirgus definīciju, MKP argumenti nav vērtējami pēc būtības par konkrētā tirgus definējumu KL tvērumā un ir noraidāmi.
- 149 **MKP norāda, ka KP pielīdzina sabiedriskā ūdenssaimniecības pakalpojuma uzskaitē izmantojamo skaitītāju – IŪPS, ko lieto daudzdzīvokļu dzīvojamajās dzīvokļu īpašnieki, liekot starp tiem vienādības zīmi, kā arī balstoties uz šo pieņēmumu izdara aplamus un prettiesiskus secinājumus. MKP ieskatā, dzīvokļu skaitītājus (IŪPS) izmanto iekšējās sadales nolūkiem – tie neietekmē norēķinus ar sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju. Papildu skaitītāji tieši ietekmē norēķinus ar sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojuma sniedzēju un ir sabiedriskā pakalpojuma norēķinu sistēmas neatņemama sastāvdaļa. Daudzdzīvokļu dzīvojamajās mājas dzīvokļos esošie IŪPS neatrodas un tiem nav jāatrodas sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju uzskaitē un īpašumā. Tādējādi, MKP ieskatā IŪPS neietekmē sabiedriskā pakalpojuma apjomu vai norēķinus, un attiecīgi MKP kā sabiedriskā pakalpojuma sniedzējs to uzstādīšanā netiek iesaistīta. Savukārt Papildu skaitītāji, kas uzskaita MKP centralizēti piegādāto ūdeni, tiešā veidā ietekmē norēķinus par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu. Attiecīgi šajā gadījumā MKP kā sabiedriskā pakalpojuma sniedzēja iesaistīšanās ir obligāta normatīvo aktu robežās.**
- 150 KP skaidro, ka IŪPS un Papildu skaitītāji tiek izmantoti konkrētam mērķim – ūdens patēriņa

⁹⁰ Senāta 14.05.2009. spriedums lietā Nr. SKA-59/2009, E. L., 10. punkts.

uzskaitēi konkrētā īpašumā. Apstāklis, ka IŪPS neatrodas sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja uzskaitē un īpašumā un šos skaitītājus neuzstāda sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs, nenozīmē, ka IŪPS nav izmantojami ūdens patēriņa uzskaitēi. IŪPS un Papildu skaitītāju uzstādīšana pēc būtības ir līdzīga, vienīgi IŪPS rādījumi tiek izmantoti norēķiniem gan par patērēto ūdeni, gan kanalizācijas pakalpojumiem, savukārt Papildu skaitītāju rādījumi – tikai norēķiniem par patērēto ūdeni. Līdz ar to, raugoties no veikto funkciju un uzstādīšanas mērķa viedokļa, IŪPS un Papildu skaitītāji ir savstarpēji salīdzināmi.

- 151 Papildus KP paskaidro, ka saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto pārvaldnieku pārziņā esošo dzīvojamo māju īpašniekiem ir iespēja veikt tiešus maksājumus norēķinos ar attiecīgā pakalpojumu sniedzēju. Proti atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 17.³ panta pirmajai daļai par dzīvojamās mājas uzturēšanai nepieciešamajiem pakalpojumiem dzīvojamās mājas īpašnieks patstāvīgi norēķinās ar attiecīgā pakalpojuma sniedzēju, veicot tiešus maksājumus pakalpojuma sniedzējam. Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas likuma 17.⁴ pants nosaka pakalpojumu sniedzēja kompetenci, t. sk. nodrošināt dzīvojamās mājas īpašniekam iespēju norēķināties par pakalpojumu kārtībā, kādu atbilstoši šā likuma 17.³ panta noteikumiem izvēlēties dzīvojamās mājas īpašnieks, dzīvojamās mājas īpašniekam iespēju veikt tiešus maksājumus par pakalpojumu saskaņā ar šā likuma 17.³ panta pirmo daļu.
- 152 Līdz ar to, veicot tiešos maksājumus pakalpojumu sniedzējam par saņemtajiem pakalpojumiem, dzīvokļu īpašnieki izmanto viņu rīcībā esošās uzskaites ierīces, tajā skaitā IŪPS, kas uzskaita katrā dzīvokļa īpašumā patērēto ūdens daudzumu. Tādējādi situācijā, kad dzīvokļu īpašnieki ir izvēlējušies tiešos norēķinus, IŪPS rādījumi tiek izmantoti norēķiniem ar sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju. Ņemot vērā minēto, MKP iebildums noraidāms.
- 153 **MKP nepiekrīt KP definētajam pārkāpuma periodam izslēdzošajai rīcībai, un uzskata, ka Lietuvā ir vērtējams vienīgi tas periods, kurā MKP rīcība varēja ietekmēt konkurenci – tas ir laika periods no 2023. gada janvāra līdz 2023. gada jūnijam, kura laikā tika apkalpoti 173 klienti, MKP neļaujot šo pašu pakalpojumu sniegt citiem komersantiem.**
- 154 KP paskaidro, ka Lietuvā iegūtie pierādījumi apliecina, ka 14.01.2022. MKP valdes sēdē Nr. 1 ar lēmumu Nr. 1 apstiprināta MKP darbiniekiem saistoša Instrukcija, kuras 14. punktā noteikts, ka MKP darbiniekam, sagatavojot tehniskos noteikumus, ir jāņem vērā, ka MKP par saviem līdzekļiem uzstāda un maina Papildu skaitītājus, kurus uzstāda komercuzskaites mērāparāta mezglā un tie ir MKP īpašums. Ņemot vērā minēto, MKP, pieņemot lēmumu par Instrukcijas apstiprināšanu, noteica, ka tikai MKP ir tiesīga uzstādīt Papildu skaitītājus, kas atbilst izslēdzošai rīcībai, tādējādi par izslēdzošās rīcības sākuma brīdi ir uzskatāms 14.01.2022. Savukārt izslēdzošās rīcības beigu brīdis ir 12.06.2023., kad MKP pilnībā pārtrauca Papildu pakalpojuma sniegšanu.
- 155 **MKP norāda, ka kopš 2019. gada, kad MKP sāka uzstādīt Papildu skaitītājus, pirms skaitītāju uzstādīšanas tā pastāvīgi veica katra skaitītāja dezinfekciju, kā rezultātā tiek iznīcinātas baktērijas, vīrusi, sēnītes, lai novērstu piesārņojumu ūdensapgādes sistēmā un neļautu mikroorganismiem nonākt ūdenī, kas plūst uz mājokļiem, izplatīt infekcijas. Ja Papildu skaitītājs ir sabiedriskā ūdenssaimniecības pakalpojuma uzskaites sistēmas neatņemama sastāvdaļa, tam ir jānodrošina droša un nekaitīga ūdensapgādes pakalpojuma saņemšana, ko MKP var nodrošināt tikai tad, ja pati šo skaitītāju uzstāda. MKP skaidro, ja tehnisku iemeslu dēļ sistēmā rodas spiediena pēkšņs kritums maģistrālē, piemēram, ūdens ņemšana no hidranta ugunsgrēka dzēšanai, kas rada spiediena reverso vilni, tad var rasties ūdens atplūde jeb “backflow”, kad šķidrums (ūdens) no klienta tīkla ieplūst sabiedriskajā cauruļvadā, potenciāli ietekmējot vai pat apdraudot tā higiēnisko drošību.**
- 156 KP norāda, ka MKP izvirzītais arguments par nepieciešamību pašai veikt Papildu skaitītāju uzstādīšanu, pamatojoties uz dezinfekcijas procesa nodrošināšanu un iespējamās ūdens atplūdes riskiem, nav pamatots. Nevienš ārējs normatīvais akts, kas regulē sabiedrisko

- ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu, neparedz pienākumu sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam veikt ūdens patēriņa skaitītāju dezinfekciju, nedz arī nosaka, ka tikai pakalpojuma sniedzējs drīkst uzstādīt Papildu skaitītājus, lai nodrošinātu nepieciešamo ūdens kvalitāti.
- 157 Ņemot vērā, ka ūdens atplūdes riski teorētiski pastāv attiecībā uz jebkura veida skaitītāju (IŪPS, komercskaitītājs, Papildu skaitītājs), šis apstāklis nav pietiekams, lai pamatotu vienīgi MKP tiesības veikt Papildu skaitītāju uzstādīšanu. Līdz ar to MKP izvirzītais arguments ir vērtējams kā subjektīva interpretācija par tehniskās drošības nepieciešamību, nevis objektīvi pamatota vai ar normatīvajiem aktiem balstīta prasība. Rezultātā tas nevar kalpot kā pamats izņēmuma statusa piešķiršanai MKP šajā pakalpojumu tirgū.
- 158 **MKP paskaidro, ka KL 13. panta pirmās daļas 2. punkts paredz, ka dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana ir konstatējama gadījumā, kad tirgus dalībnieks ar tiešu ieinteresētību gūt zināmu labumu aizliedz piekļuvi noteiktam tirgus segmentam vai izstumj konkurentus. MKP uzskata, ka, lai konstatētu KL 13. panta pirmās daļas 2. punkta pārkāpumu, KP ir nepieciešams pierādīt MKP patieso gribu izmantot dominējošo stāvokli ļaunprātīgi, ar mērķi saņemt kādu mantisku labumu. Citstarp MKP uzskata, ka minētais pārkāpums nevar tikt konstatēts tirgū, ko tā pati ir radījusi kā sabiedriskā ūdenssaimniecības pakalpojuma blakus elementu un kura pastāvēšana jau rašanās brīdī bija atkarīga no MKP.**
- 159 Dominējošu stāvokli definē kā uzņēmuma iespēju neļaut darboties konkurentiem un ļaut tam neatkarīgi rīkoties pret konkurentiem, klientiem vai piegādātājiem. Kā atzinusi EST dominējošs stāvoklis attiecas uz ekonomiskas varas stāvokli, kuru izmanto uzņēmums un kas tam dod iespēju nepieļaut efektīvas konkurences pastāvēšanu attiecīgajā tirgū, ļaujot uzņēmumam lielā mērā darboties neatkarīgi no tā konkurentiem, klientiem un visbeidzot – patērētājiem⁹¹.
- 160 KP skaidro, ka KL 13. pantā ietvertie dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma uzskaitījumi nav tulkojami tā, ka nepieciešams konstatēt faktiskas dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas sekas. Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana ir aizliegta kā nesaderīga ar Eiropas Savienības principiem. Tirgus dalībnieka darbība, kura izpaužas kā ļaunprātīga savas tirgus varas izmantošana, ietekmē kopējo tirgu un kavē harmoniskas, līdzsvarotas un noturīgas saimnieciskās darbības attīstību. Tādēļ no pārkāpuma konstatēšanas viedokļa ir pietiekami, ka dominējošo stāvokli baudošs tirgus dalībnieks izmanto savu stāvokli ar tādām metodēm, kuras tas brīvas konkurences apstākļos neizmantotu, un šāda izmantošana ir bijusi objektīvi piemērota tirgus ietekmēšanai un ekonomiskās sāncensības vājināšanai⁹².
- 161 Arī *Latvijas Gāze* lietā Senāts⁹³ skaidroja, ka dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas jēdziens ir objektīvs jēdziens, kas attiecas uz dominējošā stāvokli esoša uzņēmuma rīcību, kas var ietekmēt tā tirgus struktūru, kurā tieši pašas attiecīgā uzņēmuma klātesamības dēļ konkurences pakāpe jau ir pavājināta, un kā rezultātā ar tādu pasākumu palīdzību, kas atšķiras no tiem, kas reglamentē preču vai pakalpojumu parastu konkurenci, pamatojoties uz uzņēmēju sniegumu, radīts šķērslis tās konkurences pakāpes saglabāšanai, kas vēl pastāvēja tirgū, vai šīs konkurences attīstībai⁹⁴.
- 162 KP vērš uzmanību, ka *Latvijas Gāze* lietā Senāts skaidroja, ka, lai pierādītu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpumu, nav nepieciešams vērtēt dominējošā stāvoklī esošā tirgus dalībnieka darbību mērķi vai sekas plašāk. To pamato dominējošā stāvoklī esošā tirgus dalībnieka īpašā atbildība par brīvu konkurenci tirgū un to, lai, nodrošinot savas intereses, tiktu ievērots taisnīgs līdzsvars un samērīgums⁹⁵.

⁹¹ EST 14.02.1978. spriedums lietā Nr. 27/76 *United Brands*.

⁹² Turpat.

⁹³ Senāta 14.09.2016. spriedums lietā Nr. SKA- 461/2016, *Latvijas gāze*, 10. punkts.

⁹⁴ EST 13.02.1979. spriedumu lietā Nr. 85/76, *Hoffmann-La Roche & Co*, 91. punktu.

⁹⁵ Senāta 14.09.2016. spriedums lietā Nr. SKA- 461/2016 *Latvijas gāze*, 10. punkts.

- 163 Līdz ar to KP paskaidro, ka MKP paustais viedoklis neatbilst KL 13. panta pirmās daļas 2. punkta interpretācijai un tiesu praksei. Proti, dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas konstatēšanai nav nepieciešams pierādīt subjektīvus motīvus vai faktiskas sekas, bet gan izvērtēt, vai rīcība ir konkurenci ierobežojoša – MKP gadījumā, ierobežojot piekļuvi tirgum ar tādām metodēm, kuras normālos konkurences apstākļos netiktu izmantotas. Tādējādi jebkura rīcība, kas vērsta uz tirgus noslēgšanu vai konkurences vājināšanu, neatkarīgi no dominējošā stāvoklī esošā tirgus dalībnieka mantiskā ieguvuma, var tikt atzīta par pārkāpumu.
- 164 **MKP paskaidro, ka 08.06.2023. tika saņemta KP vēstule, kurā MKP tika informēta par Papildu skaitītāju uzstādīšanas un nomaiņas pakalpojuma sniegšanas potenciālo neatbilstību KL 14.¹ pantam. Tāpat KP informēja, ka MKP īstenotajai praksei varētu tikt piemērots arī KL 13. pants. Ņemot vērā KP izteiktos apsvērumus, MKP 09.06.2023. lēma pārtraukt Papildu skaitītāju uzstādīšanas un nomaiņas pakalpojuma sniegšanu tās klientiem, lai izslēgtu varbūtību, ka MKP turpina īstenot potenciālo pārkāpumu.**
- 165 KP norāda, ka Lieta tika ierosināta 18.07.2024., pamatojoties uz KL 13. panta pirmajā daļā noteiktā 2. un 4. punkta pārkāpumu MKP darbībās. KP paskaidro, ka atbilstoši KL 14.¹ panta ceturtajai daļai KL 14.¹ pantu piemēro, ciktāl konkrētā darbība tieši neizriet no citos likumos noteiktajām prasībām vai nav piemērojams KL 13. pants. MKP atsauce uz KP 07.06.2023. vēstuli Nr. 1.7-2/649 ir jāvērtē atbilstoši tās mērķim un jēgai, neatrauti no konteksta. Minētajā vēstulē KP sniedza sākotnēju izvērtējumu par Papildu skaitītāju uzstādīšanas un nomaiņas pakalpojuma sniegšanas prakses atbilstību KL prasībām. Vēstulē tika izteikta iespējamība, ka MKP rīcība varētu tikt vērtēta kā neatbilstoša gan KL 14.¹ pantam, gan, atkarībā no apstākļiem, arī KL 13. pantam.
- 166 Vienlaikus KP vairākkārt ir aicinājusi MKP nodrošināt tirgus atvērtību, ļaujot Papildu skaitītājus uzstādīt kā citiem sertificētiem komersantiem, tā arī pašiem MKP klientiem, tādējādi sekmējot konkurenci un novēršot nepamatotus ierobežojumus MKP klientiem izvēlēties, pie kā saņemt sev vēlamo Papildu skaitītāju uzstādīšanas un nomaiņas pakalpojumu.
- 167 **MKP uzskata, ka no KP Paziņojuma izriet, ka MKP pārkāpums ir nesamērīgas cenas (Regulatora apstiprinātais sadzīves kanalizācija tarifs) un nesamērīgas tās samaksas kārtības (MK noteikumu Nr. 174 44. punkts) piemērošana, nevis netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša uzspiešana vai piemērošana MKP klientiem, liekot tiem maksāt par pakalpojumu, kas faktiski netiek saņemts.**
- 168 KP paskaidro, ka viens no netaisnīgas cenas piemērošanas veidiem ir pārmērīgu cenu noteikšana. Pārmērīgu cenu piemērošanas gadījumā tirgus dalībnieks, kas atrodas dominējošā stāvoklī, iegūst pārmērīgu peļņu, uzspiežot saviem klientiem īpaši augstas un netaisnīgas cenas, kuras nevar pamatot ar nekādiem leģitīmiem apsvērumiem. Šādas rīcības rezultātā tiek ekspluatēti patērētāji, pārmaksājot par attiecīgajām precēm un pakalpojumiem. Pārmērīgas cenas ir viena no tirgus varas ļaunprātīgas izmantošanas – netaisnīgu cenu noteikšana – formām.
- 169 Tiesu praksē ir atzīts, ka cena ir atzīstama par netaisnīgu, ja dominējošs tirgus dalībnieks izmanto savu tirgus varu tādā veidā, lai gūtu komerciālus labumus, kurus tas negūtu normālas un pietiekami efektīvas konkurences apstākļos.⁹⁶ Vienlaikus cena ir pārmērīga, ja tai nav saprātīgas saistības ar piegādātā produkta ekonomisko vērtību – tādas cenas pieprasīšana ir uzskatāma par ļaunprātīgu rīcību.⁹⁷
- 170 Citstarp saskaņā ar KL 13. panta pirmās daļas 4. punktu ir aizliegta netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša uzspiešana vai piemērošana (*ekspluatējoša rīcība*). Līdz ar to KP paskaidro, ka dominējošā tirgus dalībnieka ekspluatējoša prakse cenu noteikšanu vai citu rīcību, kas tieši samazina patērētāju labklājību.
- 171 Lietā KP konstatē, ka MKP, pārtraucot sniegt Papildu pakalpojumu un liekot patērētājam vai

⁹⁶ EST 14.02.1978. spriedums lietā Nr. C-27/76 *United Brand*, 249. rindkopa.

⁹⁷ Turpat, 250. rindkopa.

- komersantam norēķināties par kanalizācijas pakalpojumu, kas faktiski netiek saņemts, ja ūdens tiek izmantots tehniskajām vajadzībām, ir uzspiedusi netaisnīgus tirdzniecības noteikumus, kas uzskatāma par ekspluatējošu rīcību. KP lietā nekonstatē MKP darbības, kas būtu kvalificējamas kā netaisnīgu pārdošanas cenu tieša vai netieša uzspiešana vai piemērošana. Ņemot vērā, ka MKP iebildumi saistībā ar definēto pārkāpumu ir balstīti uz MKP kļūdainu KL 13. panta pirmās daļas 4. punkta interpretāciju, MKP arguments noraidāms.
- 172 **MKP argumentē, ka KP darbojas ārpus tās kompetences, lemjot par KL 13. panta pirmās daļas 2. punkta un 4. punkta pārkāpumu MKP darbībās. MKP uzskata, ka tā ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu patērētājam pārrauga Regulators un Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC).**
- 173 Atbilstoši KL 6. panta pirmās daļas 1. punktam KP uzrauga, kā tiek ievērots tirgus dalībnieku dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas un vienošanās aizliegums, kas noteikts šajā likumā, citos normatīvajos aktos un starptautiskajos līgumos. Atbilstoši KL 8. panta pirmajai daļai KP pieņem lēmumus konkurences lietās un ir kompetentā iestāde lēmumu pieņemšanā par minētā likuma 13. panta pirmās daļas pārkāpumiem. KP ir vienīgā kompetentā iestāde valsts pārvaldes iestāžu sistēmā, kurai piekrīt tirgus uzraudzība, nodrošinot brīvas konkurences principu ievērošanu, jebkurā tautsaimniecības nozarē.⁹⁸
- 174 Piemērojot KL 13. panta pirmo daļu, KP izvērtē, vai konkrētais tirgus dalībnieks atrodas dominējošā stāvoklī noteiktajā tirgū un vai tā rīcība un īstenotā komercprakse ir objektīvi attaisnojama vai uzskatāma par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, kas ir pretrunā konkurences tiesību normām.
- 175 Apstākļi, ka ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu patērētājiem pārrauga Regulators un PTAC, nekādi nesašaurina KP kompetenci. Katrai valsts pārvaldes iestādei ir noteikta specifiska kompetences joma, un tās īsteno savas funkcijas neatkarīgi viena no otras, ievērojot attiecīgo tiesību normu piemērošanas jomu. Lai arī PTAC uzrauga komersantu darbību un tās izpausmes tirgū un Regulators uzrauga, lai sabiedrisko pakalpojumu sniegšanā regulējamās nozarēs tiktu ievēroti atbilstošie normatīvie akti, KP kompetence nedublējas ar PTAC un Regulatora kompetenci, tādējādi Regulatora un PTAC uzraudzība neizslēdz KP tiesības vērtēt MKP rīcības atbilstību konkurences tiesībām, t. sk. KL 13. panta piemērošanu, ja tiek konstatēts dominējošais stāvoklis konkrētajā tirgū.
- 176 Konkurences noteikumi attiecas arī uz gadījumiem, kad iestāde, kura uzrauga nozares regulējuma ievērošanu, pieļauj tirgus dalībnieka dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu⁹⁹. KP ir vienīgā kompetentā iestāde valsts pārvaldes iestāžu sistēmā, kurai piekrīt tirgus uzraudzība, nodrošinot brīvas konkurences principu ievērošanu, jebkurā tautsaimniecības nozarē¹⁰⁰.
- 177 Ņemot vērā iepriekš minēto, KP, izvērtējot konkrētā tirgus dalībnieka rīcību atbilstoši KL 13. panta pirmajai daļai, rīkojas atbilstoši savai kompetencei un pamatojas uz tai normatīvajos aktos piešķirtajām tiesībām un pienākumiem.
- 178 **MKP norāda, ka apstākļiem, kuriem nav nekādas nozīmes konkrētajā lietā, būtu svītrojami no lietas materiāliem, jo to izmantošana ir pretrunā ar patvaļas aizlieguma principu, atbilstoši kuram administratīvo aktu un tiesas nolēmumu var pamatot ar faktiem, kuri ir nepieciešami lēmuma pieņemšanai, un no tiem izrietošiem objektīviem un racionāliem juridiskiem apsvērumiem.**
- 179 No Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 150. panta pirmās daļas izriet, ka pierādīšanas pienākums ir iestādei, t. i., tai ir jāpierāda tie apstākļi, uz kuriem tā atsaucas kā uz savu iebildumu pamatojumu. Dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pierādīšanas

⁹⁸ Senāta 14.09.2016. lēmums lietā Nr. SKA-461/2016 *Latvijas gāze*, 7. punkts.

⁹⁹ EST spriedums lietā Nr. C-280/08 P *Deutsche Telekom*, 84. punkts.

¹⁰⁰ Senāta 14.09.2016. lēmums lietā Nr. SKA-461/2016 *Latvijas gāze*, 7. punkts.

pienākums gulstas uz KP, kura ir norādījusi uz KL 13. panta pārkāpumu. KP ir jāsniedz tās konstatēto pārkāpumu pierādījumi un ir jāiesniedz tādi pierādījumi, kas juridiski pietiekami pierāda pārkāpumu veidojošo faktu esību.¹⁰¹

- 180 Vienlaikus KP norāda, ka saskaņā ar APL 59. panta otro daļu, iegūstot informāciju, iestāde var izmantot visas tiesiskās metodes, arī iegūt informāciju no administratīvā procesa dalībniekiem, citām institūcijām, kā arī ar liecinieku, ekspertu, apskates, dokumentu un cita veida pierādījumu palīdzību. Arī KL 22. panta otrā daļa nosaka, ka tirgus dalībnieki un iestādes ir tiesīgas sniegt KP ziņas par faktiem, uz kuru pamata var konstatēt KL pārkāpumu.
- 181 Atbilstoši APL 60. panta otrajai daļai iestāde nedrīkst vākt un administratīvajā procesā izmantot informāciju, kas iegūta prettiesiskām metodēm. Minētā tiesību norma ne tikai atkārtο jau no APL 59. panta otrās daļas izrietošo aizliegumu informācijas iegūšanā izmantot prettiesiskas metodes, bet arī uzsver, ka iestāde nedrīkst izmantot prettiesiski iegūtu informāciju. Proti, administratīvās lietas izlemšanā iestāde nevar pamatoties uz tādu informāciju, kas iegūta ar prettiesiskiem līdzekļiem, neatkarīgi no tā, vai prettiesiskās metodes informācijas iegūšanā iestāde izmantojusi pati vai kāds cits¹⁰².
- 182 Tādējādi APL 59. panta otrā daļa un 60. panta otrā daļa nosaka pamatprincipus tam, kādu informāciju var vākt un izmantot iestāde administratīvajā procesā, un KP ir izmantojusi tikai tādu informāciju, kas ir iegūta ar tiesiskiem līdzekļiem, līdz ar to nav pamata no lietas izslēgt kādu informāciju un pierādījumus. Apstākļi, ka starp pusēm pastāv strīds par to, vai un kādam apstāklim ir nozīme konkrētajā lietā, arī nav pamats to izslēgšanai.
- 183 APL 67. pantā regulēta administratīvā akta forma un sastāvdaļas, un kā viena no administratīvā akta sastāvdaļām atbilstoši šī panta otrajai daļai norādīts administratīvā akta pamatojums, it sevišķi ietverot lietderības apsvērumus.
- 184 Arī APL 9. pantā regulētais patvaļas aizlieguma princips nosaka, ka administratīvo aktu un tiesas nolēmumu var pamatot ar faktiem, kuri ir nepieciešami lēmuma pieņemšanai, un no tiem izrietošiem objektīviem un racionāliem juridiskiem apsvērumiem.
- 185 Patvaļas aizlieguma princips pieprasa, lai valsts rīcībai būtu saprātīgs attaisnojums un lai ikviens varētu pārliecināties par šī attaisnojuma esību. Tā kā valsts rīcības attaisnojums tiek atspoguļots pamatojumā, tad patvaļas aizlieguma princips ir cieši saistīts ar pamatojuma principu.¹⁰³
- 186 Patvaļas aizlieguma princips aizliedz tādu valsts rīcību, kurai nav attaisnojuma. Pie šādas rīcības pieder acīmredzams likuma pārkāpums vai krasa sadursme ar taisnīgumu. Par patvaļu liecina arī gadījumi, kad korupcijas vai kādu citu iemeslu dēļ tiesību piemērotājs izmanto izskatāmajai lietai "svešus" apsvērumus. Arī tiesību piemērotāja rīcība ārpus savas kompetences ir patvaļīga. Vienlaikus patvaļas aizlieguma princips pieprasa, lai valsts rīcības attaisnojums būtu saprātīgs.¹⁰⁴
- 187 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, tiesu praksi un atbilstošo regulējumu, KP norāda, ka tieši uz KP gulstas pienākums pierādīt, ka ir noticis konkurences tiesību pārkāpums, līdz ar to tikai no KP ir atkarīgs, kādus instrumentus tā izvēlas pārkāpuma pierādīšanai, kamēr izvēlētie pierādīšanas līdzekļi ir tiesiski. KP uzskata, ka lietas izpētes gaitā tā ir ievērojusi APL un KL ietvertās tiesību normas gan par administratīvā akta saturu, gan par nepieciešamību administratīvajā aktā iekļaut tā pamatojumu. KP ievērojusi administratīvā procesa principus, tajā skaitā patvaļas aizlieguma principu, kā arī ir pareizi piemērojusi KP darbību regulējošās materiālo un procesuālo tiesību normas.

¹⁰¹ Senāta 20.09.2013. sprieduma lietā Nr. SKA-24/2013 *Aga*, 18. punkts.

¹⁰² Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Autoru kolektīvs. Dr.iur. J. Briedes zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 568.-569. lpp. 3. rindkopa.

¹⁰³ Senāta 22.03.2010. spriedums lietā Nr. SKA-58/2010, A42275505, 13. punkts.

¹⁰⁴ Administratīvā procesa likuma komentāri A un B daļa. Sagatavojis autoru kolektīvs Dr.iur J.Briedes zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 159. lpp, 7. rindkopa.

- 188 KP secinājumi ir pamatoti un balstīti uz lietā likumīgi iegūtiem pierādījumiem, tādējādi nav konstatējama KP patvaļīga rīcība, kā arī lietā nav konstatējama informācija, kas būtu iegūta ar prettiesiskiem līdzekļiem. Apstākļi, ka procesa dalībniekiem ir atšķirīgi viedokļi par kāda pierādījuma nozīmīgumu vai interpretāciju, pats par sevi nav pietiekams pamats šī pierādījuma svītrosānai vai izslēgšanai no Lietas.
- 189 Papildus KP norāda, ka KL 26. panta sestā daļa paredz pienākumu KP rakstveidā paziņot procesa dalībniekiem, ka ir iegūta informācija, kas nepieciešama lēmuma pieņemšanai. Šajā paziņojumā KP norāda uz visiem apstākļiem, ko tā uzskata par atbilstošiem lēmuma pieņemšanai. KL 26. panta septītā daļa nosaka, ka procesa dalībnieki var iepazīties ar lietu, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju 20 dienu laikā no KL 26. panta sestajā daļā noteiktā paziņojuma saņemšanas brīža. KP pēc adresāta lūguma veic tā mutvārdu uzklaušīšanu pirms tāda lēmuma pieņemšanas, kurš varētu būt tam nelabvēlīgs.
- 190 KP skaidro, ka šāda kārtība noteikta, lai procesa dalībniekiem būtu iespēja iepazīties ar visu iegūto informāciju, ko KP uzskatījusi par nepieciešamu lēmuma pieņemšanai, un izteikt savu viedokli gan rakstiski, gan mutvārdos, kā arī iesniegt papildu informāciju, lai norādītu uz aspektiem, kuriem KP vēl būtu nepieciešams pievērst uzmanību pirms lēmuma pieņemšanas. Lietā KP iegūst informāciju, kas nepieciešama tās objektīvai izmeklēšanai, un, ja MKP uzskata, ka kāds no Lietā esošajiem dokumentiem attaisno viņu rīcību, vai šādu dokumentu būtu bijis nepieciešams pievienot Lietas materiāliem, tad atbilstoši KL 26. panta septītajai daļai MKP tika nodrošinātas tiesības iesniegt papildu informāciju vai izteikties par Lietā esošajiem dokumentiem un KP secinājumiem, ko MKP arī ir darījusi, sniedzot viedokli par Paziņojumu, un ko KP atbilstoši normatīvo aktu prasībām vērtē šajā lēmumā.
- 191 **MKP argumentē, ka nevar nodrošināt Papildu pakalpojuma sniegšanu tās klientiem, jo tās dzeramā ūdens apgādes sistēma nav paredzēta lielam dzeramā ūdens patēriņam. MKP paskaidro, ka vasaras mēnešos MKP dzeramā ūdens piegādes sistēma tiek nodarbināta ar maksimālo noslodzi, kas liegtu tai pilnvērtīgi funkcionēt pat viena ugunsgrēka gadījumā.**
- 192 KP paskaidro, ka Papildu pakalpojuma pārtraukšana nesniedz garantijas, ka lietotāji neizmantos ūdeni dārza laistīšanai. KP ieskatā, lietotāji turpinās izmantot MKP piegādāto dzeramo ūdeni dārza laistīšanai, maksājot arī par kanalizācijas pakalpojumu, proti, maksās par pakalpojumu, ko tie neizmanto. Dzeramā ūdens piegādes sistēmas jaudu samērošana ar lietotāju ūdens izmantošanas paradumiem (piemēram, dārza laistīšana) realizējama citām, samērīgākām metodēm, piemēram, norādot konkrētus diennakts laikus dārza laistīšanai un nosakot kontroles mehānismu tā ievērošanai.
- 193 Attiecībā uz ūdens piegādes sistēmas noslodzi ugunsgrēka laikā KP paskaidro, ka ŪPL 9. panta otrās daļas 2. punkts paredz, ka ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējam ir tiesības bez iepriekšēja brīdinājuma uz laiku samazināt vai pārtraukt ūdens piegādi un notekūdeņu novadīšanu atsevišķiem pakalpojumu lietotājiem, ja ir pārtraukta elektroenerģijas piegāde ūdenssaimniecības būvēm vai no centralizētās ūdensapgādes sistēmas ir palielināta ūdens piegāde ugunsgrēka vietai, kā arī dabas katastrofu vai avāriju laikā. Līdz ar to MKP ūdens apgādes sistēmai jābūt iestrādātiem tehniskiem risinājumiem ūdens piegādes pārtraukšanai lietotājiem ugunsgrēka gadījumā un izstrādātam algoritmam šādas situācijas risinājumam.
- 194 Ņemot vērā minēto MKP arguments par ūdens apgādes sistēmas jaudu nepietiekamību ir noraidāms.

- 195 **MKP paskaidro, ka KP nav norādījusi uz konkrētu tiesību normu ŪPL vai MK noteikumos Nr. 174, lai Lietā konstatētu MKP pārkāpumu. MKP uzskata, ka spēkā nav nevienas tiesību normas, kas uzliek par pienākumu MKP uzstādīt vai pieņemt uzskaitē trešo personu uzstādītus Papildu skaitītājus.**
- 196 KP paskaidro, ka atbilstoši EST judikatūrai konkurences noteikumu piemērošana ir ierobežota tikai gadījumos, kad normatīvais regulējums tieši izslēdz tirgus dalībnieka jebkādu rīcības brīvību.¹⁰⁵ Ja nozares speciālais regulējums neparedz konkrētu rīcību, t. i., nekavē dominējošā stāvoklī esošā tirgus dalībnieka rīcības brīvību ievērot konkurences noteikumus, tad konkurences noteikumi ir piemērojami.¹⁰⁶ Arī pavisam nesenā spriedumā EST norādīja, ka, ja vien ir izpildīti LESD 102. panta (analogi KL 13. pantam) piemērošanas nosacījumi, uz kādu konkrētu rīcību, neatkarīgi no tā, vai tā ietilpst nozares regulējuma piemērošanas jomā, var attiecināt šajā normā ietverto dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu. Vienlaikus nozares regulējums var būt nozīmīgs vērtējumam par dominējošā stāvoklī esoša uzņēmuma, uz kuru attiecas nozares tiesiskais regulējums, ļaunprātīgu rīcību¹⁰⁷.
- 197 KP Lietā konstatēja, ka MKP vēsturiski ir sniegusi Papildu pakalpojumu, līdz ar to tehniski šī pakalpojuma nodrošināšana ir iespējama. Citstarp KP jau iepriekš bija norādījusi MKP uz nepieciešamību nodrošināt tās klientiem vai citiem sertificētiem komersantiem tiesības uzstādīt vai nomainīt Papildu skaitītājus. Pēc KP viedokļa saņemšanas MKP lēma pārtraukt Papildu pakalpojuma sniegšanu, līdz ar to KP ir pamatoti vērtējusi MKP darbības atbilstību konkurences tiesību normām.
- 198 MKP ir tirgus dalībnieks KL izpratnē, un tai ir jāievēro dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums.
- 199 Neatkarīgi no tā, vai tirgus dalībnieka dominējošais stāvoklis izriet no tiesiskā regulējuma, piemēram, piešķirot ekskluzīvas tiesības, vai tirgus faktiskās situācijas, dominējošā tirgus dalībnieka klientu, konkurentu vai patērētāju ekspluatācija nav pieļaujama. Ja šāda prakse tiek konstatēta, tā vienīgi liecina par ļaunprātīgu tirgus varas izmantošanu nevis par objektīvu nepieciešamību pakalpojumu sniegšanas nodrošināšanai.¹⁰⁸
- 200 Ņemot vērā minēto, KP norāda, ka MKP rīcība vērtēta atbilstoši KL 13. panta pirmās daļas 2. un 4. punktā regulētajiem pārkāpumiem.
- 201 **MKP pauž nostāju, ka neuzskata par pamatotu KP rīcību neieklāut paziņojumā EM, Regulatora un atsevišķu ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju viedokli par Papildu skaitītāju uzstādīšanas kārtību.**
- 202 KP norāda, ka KP lietu izskata un izvērtē atbilstoši savai kompetencei. Līdz ar to šajos jautājumos citu iestāžu vai institūciju viedokli KP var ņemt vērā, bet tas KP nav obligāti saistošs.¹⁰⁹
- 203 KP uzsver, ka tā, pieņemot lēmumus konkurences tiesību jomā, darbojas kā neatkarīga iestāde ar speciālu kompetenci, kuras pienākums ir veikt patstāvīgu lietas faktisko un tiesisko apstākļu izvērtējumu. Tādējādi, lai arī citu iestāžu vai institūciju sniegtā informācija vai viedokļi var tikt ņemti vērā kā papildu informācijas avots, tie neierobežo KP rīcības brīvību vai neatkarību lietas izlemšanā saskaņā ar tai piešķirto kompetenci.
- 204 KP paskaidro, ka EM, Regulatora un atsevišķu ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju viedokļi sniegti par Papildu skaitītāju uzskaitīšanas kārtību, nevis par konkurences tiesību piemērošanas kārtību. KP ar minētajiem viedokļiem ir iepazinusies un paskaidro, ka tie neierobežo KP tiesības vērtēt MKP rīcības atbilstību konkurences tiesībām.
- 205 **MKP norāda, ka atbilstoši vienlīdzības principam, konkrētā situācija nav skatāma izolēti**

¹⁰⁵ EST 11.11.1997. spriedums lietā Nr. C-359/95P *Ladbroke Racing*, 34. rindkopa.

¹⁰⁶ Turpat, 34. rindkopa.

¹⁰⁷ EST 27.02.2025. spriedums lietā Nr. C-220/24 *Cluj Airport*, 30., 31. punkti.

¹⁰⁸ KP 01.10.2013. lēmums lietā Nr. E02-48 *Latvijas Gāze*, 183. rindkopa

¹⁰⁹ Administratīvās apgabaltiesas 02.09.2015. spriedums lietā Nr. A43017613 *Latvijas Gāze*, 15. rindkopa.

tikai attiecībā uz MKP, jo no Lietā pieejamiem citu ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēju sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka daži no tiem piekopj tādu pašu praksi kā MKP. Ja līdzīga prakse ir konstatējama arī citiem uzņēmumiem, tad ir nepamatoti un tiesiski apšaubāmi piemērot sankcijas tikai MKP. Piemēram, SIA “Daugavpils ūdens” norādīja, ka tai nav tiesiska pamata piedāvāt citu ūdenssaimniecības pakalpojumu uzskaites metodi, kas nav noteikta spēkā esošajos normatīvajos aktos, līdz ar to nepiedāvā Papildu skaitītāju (komercuzskaites aparātu) uzstādīšanu. Norēķinus par ūdenssaimniecības pakalpojumu SIA “Daugavpils ūdens” veic saskaņā ar MK noteikumu Nr. 176 38. un 44. punktu, pielīdzinot patērētā ūdens apjomu sadzīves kanalizācijā novadītajam notekūdeņu apjomam, neatkarīgi no tā, kādam nolūkam piegādātais ūdens ir ticis patērēts.

- 206 APL 6. pants nosaka, ka, pastāvot vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, iestāde un tiesa pieņem vienādus lēmumus (pastāvot atšķirīgiem faktiskajiem vai tiesiskajiem lietas apstākļiem, — atšķirīgus lēmumus) neatkarīgi no administratīvā procesa dalībnieku dzimuma, vecuma, rases, ādas krāsas, valodas, reliģiskās pārliecības, politiskajiem vai citiem uzskatiem, sociālās izcelšanās, tautības, izglītības, sociālā un mantiskā stāvokļa, nodarbošanās veida un citiem apstākļiem.
- 207 Lai vērtētu vienlīdzības principa pārkāpumu, vispirms jākonstatē, ka salīdzināmajās situācijās pastāv vienādi (analogi) tiesiskie un faktiskie apstākļi. KP norāda, ka SIA “Daugavpils ūdens” un MKP situācijas nav savstarpēji salīdzināmas, jo starp tām nepastāv vienādi tiesiskie un faktiskie apstākļi. Proti, SIA “Daugavpils ūdens” nepiedāvā Papildu skaitītāju uzstādīšanas vai nomaiņas pakalpojumu. Līdz ar to minētais komersants nepiedalās konkrētajā preču tirgū, kas ir analizēts Lietā. Tādējādi nav pamata uzskatīt, ka šie tirgus dalībnieki atrodas salīdzināmā tiesiskā situācijā.
- 208 KP citstarp norāda, ka tas vien, ka attiecībā pret kādu personu nav piemērota atbildība, pat ja tāda būtu jāpiemēro, neatbrīvo citas personas no atbildības par pieļauto pārkāpumu. Citiem vārdiem, vienlīdzība nevar radīt tiesības uz atbrīvojumu no atbildības. Pretējā gadījumā prettiesiskā situācija tiktu izvērsta, nevis ierobežota. Kā tas atzīts tiesību doktrīnā, tiesiskās vienlīdzības princips nerada tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi, ja salīdzināmā situācija ir prettiesiska.¹¹⁰ To, vai persona ir saucama pie atbildības, nosaka materiālo tiesību normas, nevis tas, vai kāda cita persona par šādu pašu pārkāpumu ir vai nav saukta pie atbildības.¹¹¹
- 209 Ņemot vērā iepriekš minēto, KP secina, ka konkrētajā gadījumā nav konstatējams tiesiskās vienlīdzības principa pārkāpums, jo salīdzināmās situācijās nepastāv identiski tiesiskie un faktiskie apstākļi, kā arī atbildības piemērošana MKP ir balstīta uz normatīvajiem aktiem, nevis salīdzinošu pieeju attiecībā pret citiem tirgus dalībniekiem.

VIII ATBILDĪBA

7. Tiesiskie pienākumi

- 210 KL 14. panta pirmā daļa nosaka, ka dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizlieguma pārkāpuma gadījumā KP pieņem lēmumu, t.sk. par tiesiskā pienākuma uzlikšanu. Tiesiskā pienākuma uzlikšana ir vērsta uz dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas seku novēršanu un pārkāpuma pārtraukšanas veidu¹¹², tostarp pārkāpuma (turpmāku) nepieļaušanu, lai nodrošinātu ar KL aizsargāto vērtību – brīvas konkurences aizsardzību, saglabāšanu un

¹¹⁰ Atsauce uz Briede J., Levits E. 6. panta komentārs. Grām.: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Briede J. (Zin. red.). Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 129. lpp.

¹¹¹ Senāta 31.10.2023. sprieduma lietā Nr. SKA-4/2023 *SGS Sistēmas, Kompānija NA u.c.*, 23. punkts

¹¹² Senāta 07.02.2011. spriedums lietā Nr. SKA-17/2011 *Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs*, 17. punkts

attīstību sabiedrības interesēs.

- 211 Izvērtējot lietā konstatētos faktiskos apstākļus, KP secina, ka ir pamatoti noteikt MKP tiesiskos pienākumus, kas novērš ar šo lēmumu konstatētos KL pārkāpumus un nepieļauj to turpināšanos, tā rezultātā MKP nosakot samērīgu rīcības ierobežojumu, vienlaikus novēršot MKP rīcības negatīvo ietekmi uz konkurenci. Uzliktie tiesiskie pienākumi būs arī piemēroti, lai stiprinātu brīvas konkurences aizsardzību, saglabāšanu un attīstību sabiedrības interesēs.
- 212 MKP nav informējusi KP, ka tā būtu atjaunojusi Papildu pakalpojuma sniegšanu, kā rezultātā MKP klienti un lietotāji ir spiesti maksāt par kanalizācijas pakalpojumu arī situācijās, kad šis pakalpojums netiek izmantots. Arī pēc KP aicinājuma atjaunot Papildu pakalpojumu MKP 01.11.2023. lēma neatjaunot uz nenoteiktu laiku pārtraukto Papildu pakalpojuma sniegšanu, kā arī, sākot ar 01.11.2023., neuzstādīt jaunus Papildu skaitītājus MKP klientiem, jo tehniskā ūdens piegāde un tā nodalīta uzskaitē Mārupes novada pašvaldības domes lēmumā nav paredzēta. Tādā veidā arī šobrīd joprojām turpinās par pretēju KL konstatētā MKP rīcība noteikt samaksas pienākumu par kanalizācijas pakalpojumu gadījumos, kad tas netiek izmantots. Līdz ar to ir pamatoti noteikt tiesisko pienākumu, kas KP konstatēto pārkāpumu novērš, uzliekot MKP par pienākumu atjaunot teritorijā, kur MKP sniedz centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu, Papildu pakalpojuma sniegšanu, lai MKP klienti un lietotāji varētu diferencēt ūdensapgādes pakalpojuma plūsmas dažādiem mērķiem.
- 213 Tāpat attiecībā uz šajā lēmumā par pretēju KL vērtēto MKP rīcību liegt Papildu skaitītājus uzstādīt pašiem MKP klientiem vai to izvēlētam komersantam, vienlaikus no MKP puses nodrošinot Papildu skaitītāja ņemšanu uzskaitē, ir pamatoti noteikt tiesisko pienākumu, kas novērš konstatēto pārkāpumu un/vai attur no tā atkārtotas izdarīšanas. Tādējādi, atjaunojot Papildu pakalpojuma sniegšanu, ir pamatoti noteikt, ka Papildu skaitītājus, līdztekus MKP, ir jādod iespēja uzstādīt arī pašiem MKP klientiem vai ar cita sertificēta komersanta starpniecību. Tikai šādā veidā tiktu nodrošināta lēmumā konstatētā pārkāpuma un no tā izrietošo konkurencei nelabvēlīgo seku novēršana un izbeigšana. KP norāda, ka attiecībā uz Papildu skaitītājiem, ko uzstāda paši patērētāji, komersanti vai tas tiek darīts ar citu sertificētu komersantu starpniecību, MKP var noteikt objektīvus un nediskriminējošus tehniskās kvalitātes kritērijus, lai spētu nodrošināt drošu un nekaitīgu ūdensapgādes pakalpojuma saņemšanu. Vienlaikus MKP nosakāms pienākums informāciju par atjaunoto Papildu pakalpojuma sniegšanu, un iespēju Papildu skaitītājus MKP klientiem uzstādīt pašiem vai ar cita sertificēta komersanta starpniecību, publicēt savā tīmekļa vietnē un citos MKP klientiem pieejamos avotos, nodrošinot MKP klientu informētību.
- 214 Ņemot vērā tiesisko pienākumu saturu, tā izpildei arī ir nosakāms samērīgs laika termiņš, kura laikā lēmumā konstatētais pārkāpums ir izbeidzams un par to paziņojams KP. Ievērojot to, ka MKP rīcības rezultātā Mārupes novada administratīvās teritorijas, izņemot Spilves ciema teritoriju, patērētāji un komersanti jau no 14.01.2022. līdz 12.06.2023. Papildu skaitītāju uzstādīšanu un nomaiņu varēja veikt tikai ar MKP starpniecību, kā arī to, ka no 12.06.2023. Mārupes novada administratīvās teritorijas, izņemot Spilves ciema teritoriju, patērētājiem un komersantiem nav pieejams Papildu pakalpojums un tādējādi tie maksā par kanalizācijas pakalpojumu, kas netiek saņemts. Lai izbeigtu Lietā konstatētos pārkāpumus, piemērotais termiņš, kādā izpildāms KP noteiktais tiesiskais pienākums, ir 3 (trīs) mēnešu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas. Tāpat MKP nosakāms pienākums 5 (piecu) dienu laikā no uzliktā tiesiskā pienākuma izpildes iesniegt KP paziņojumu ar atbilstošiem pierādījumiem par tiesiskā pienākuma izpildi.

8. Naudas soda piemērošanas vispārējais pamats

- 215 Ņemot vērā konstatētos faktus un pierādījumus, secināms, ka MKP darbības atbilst KL 13. panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpuma tiesiskajam sastāvam.

- 216 Konkrētajā situācijā ir konstatējami divi dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpumi:
- 1) KL 13. panta pirmās daļas 2. punkta pārkāpums konstatējams MKP rīcībā Papildu skaitītāju uzstādīšanas un maiņas (plombēšanas) pakalpojuma sniegšanā, liedzot Papildu skaitītāju uzstādīt pašiem patērētājiem, komersantiem vai ar citu sertificētu komersantu starpniecību (*izslēdzoša rīcība*);
 - 2) KL 13. panta pirmās daļas 4. punkta pārkāpums konstatējams MKP rīcībā, pārtraucot sniegt Papildu pakalpojumu un nosakot samaksas pienākumu par kanalizācijas pakalpojumu gadījumos, kad tas netiek izmantots (*eksploatējoša rīcība*).
- 217 Saskaņā ar KL 14. panta pirmo daļu, ja KP konstatē tirgus dalībnieku darbībās KL 13. panta pirmās daļas pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma uzlikšanu un naudas soda piemērošanu.
- 218 Naudas soda mērķis ir pārtraukt prettiesisku rīcību un novērst šādas rīcības atkārtošanos.¹¹³ Attiecīgi, naudas sods nosakāms pietiekami preventīvā līmenī, lai sodītu pārkāpumu izdarījušo personu, kā arī atturētu to un citus tirgus dalībniekus no KL pārkāpumu izdarīšanas. Tādējādi naudas sodu piemēro, lai tirgus dalībnieks, kurš izdarījis pārkāpumu, pakārtotu savu darbību brīvai konkurencei un atturētos no tās ierobežošanas (preventīvā nozīme), kā arī lai pārkāpumu gadījumā izjustu ekonomiskas sekas (represīvā nozīme).¹¹⁴
- 219 Saskaņā ar KL 14. panta otro daļu KP ir tiesīga piemērot tirgus dalībniekam naudas sodu par KL 13. panta pirmajā daļā minēto pārkāpumu līdz 5 % no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 350 *euro* katram.
- 220 Lai noteiktu naudas soda apmēru, KP izvērtē pārkāpumu atbilstoši 29.03.2016. noteikumiem Nr. 179 “Kārtība, kādā nosaka naudas sodu par konkurences tiesību un negodīgas tirdzniecības prakses aizlieguma pārkāpumiem un piespiedu naudu par Konkurences padomes noteiktā tiesiskā pienākuma nepildīšanu” (turpmāk – Sodu noteikumi), kopsakarā ar APL 66. panta pirmajā daļā noteiktajiem lēmuma satura noteikšanas pamatprincipiem.
- 221 Lietā konstatēts, ka par rīcību, liedzot Papildu skaitītāju uzstādīt pašiem vai ar citu sertificētu komersantu starpniecību (*izslēdzoša rīcība*), pārkāpuma periods ir sākot no 14.01.2022. līdz 12.06.2023. Savukārt par rīcību, nosakot samaksas pienākumu par kanalizācijas pakalpojumu gadījumos, kad tas netiek izmantots (*eksploatējoša rīcība*), pārkāpuma periods ir no 12.06.2023. līdz šī lēmuma pieņemšanas brīdim.
- 222 Sodu noteikumu 3. punkts nosaka, ka naudas sodu aprēķina procentos no tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas.
- 223 Konkurences tiesībās ar apgrozījumu ir saprotama visu no saimnieciskās darbības gūto ieņēmumu kopsumma, jo tirgus dalībnieka apgrozījums atspoguļo tirgus dalībnieka pārkāpuma ekonomisko nozīmi.¹¹⁵ EST norādījusi, ka noteicošais vērā ņemamais faktors, aprēķinot naudas sodu un tā preventīvo iedarbību, ir attiecīgā tirgus dalībnieka ekonomiskā spēja, kāda tā ir lēmuma, ar kuru nosaka naudas sodu, pieņemšanas laikā.¹¹⁶ Uz tirgus dalībnieka ekonomisko spēju norāda kopējais apgrozījums, kāds pastāv lēmuma par naudas soda piemērošanu pieņemšanas brīdī.¹¹⁷ EST ir norādījusi, ka apgrozījums atspoguļo tirgus dalībnieka patieso ekonomisko situāciju laika posmā, kad ticis izdarīts pārkāpums, kā arī norāda uz dalībnieka lielumu un ekonomisko spēju.¹¹⁸
- 224 Naudas sodu aprēķina no tirgus dalībnieka apgrozījuma, neatkarīgi no tā juridiskās formas – vai tā būtu privāto tiesību juridiska persona, vai publisko tiesību juridiska persona. Konkurences

¹¹³ EST 15.07.1970. spriedums lietā Nr. 45/69 *Boehringer Mannheim*, 53. rindkopa.

¹¹⁴ Senāta 14.09.2016. spriedums lietā Nr. SKA-461/2016 *Latvijas Gāze*, 13. punkts.

¹¹⁵ EST 26.01.2017. spriedums lietā Nr. C-637/12 P *Laufen Austria AG*, 72. rindkopa.

¹¹⁶ EST 04.12.2004. spriedums lietā Nr. C-408/12 P *YKK Corporation*, 81. rindkopa.

¹¹⁷ Turpat, 52. rindkopa.

¹¹⁸ EST 07.09.2016. spriedums lietā Nr. C-101/15 P *Pilkington Group*, 16. – 17. rindkopa.

tiesībās tiek lietots jēdziens tirgus dalībnieks, kas jāsaprot kā viena ekonomiska vienība, pat ja tā sastāv no vairākām fiziskām vai juridiskām vienībām¹¹⁹, tajā skaitā atvasinātas publisko tiesību juridiskās personas un tās kapitālsabiedrības.

- 225 No MKP 2024. gada publiskā pārskata secināms, ka MKP pēdējais finanšu gada neto apgrozījums (01.01.2024. līdz 31.12.2024.), no kura aprēķināms sods, ir **4 878 487 euro** apmērā.

9. Pārkāpuma smagums

- 226 Saskaņā ar Sodu noteikumu 12. punktu nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu.
- 227 Saskaņā ar Sodu noteikumu 13. punktu, nosakot pārkāpuma smaguma pakāpi, ņem vērā pārkāpuma veidu¹²⁰, pārkāpuma radītās vai iespējamās sekas¹²¹ un katra iesaistītā tirgus dalībnieka lomu pārkāpumā¹²².
- 228 Saskaņā ar Sodu noteikumu 14. punktu pēc pārkāpuma veida dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana ir klasificējama kā smags pārkāpums. Ja ir izdarīts smags pārkāpums atbilstoši Sodu noteikumu 17.4. apakšpunktam naudas sods nosakāms no 0,5 līdz 1,5 % no pēdējā pārskata gada neto apgrozījuma.
- 229 Lietā konstatēts, ka MKP noslēgusi Papildu skaitītāju uzstādīšanas un maiņas (plombēšanas) pakalpojuma tirgu Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju, tādējādi gan radot negatīvas sekas potenciālajiem šī pakalpojuma sniedzējiem, gan radot negatīvas sekas MKP klientiem, kuri izvēlējušies vai vēlas saņemt Papildu skaitītāju uzstādīšanas un maiņas (plombēšanas) pakalpojumu. Līdz ar to pārkāpuma rezultātā tika likvidēta konkurence Papildu skaitītāju uzstādīšanas un maiņas (plombēšanas) pakalpojuma tirgū Mārupes novada administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju, kā arī MKP klientiem konkrētajā tirgū bija liegts izvēlēties Papildu skaitītāju uzstādīšanas un maiņas (plombēšanas) pakalpojuma sniedzēju. MKP arī noteikusi samaksas pienākumu par kanalizācijas pakalpojumu gadījumos, kad tas netiek izmantots, tādējādi ekspluatējot patērētājus, kas radījis un līdz šī lēmuma pieņemšanas brīdim rada finansiāli negatīvas sekas MKP klientiem.
- 230 Saskaņā ar Sodu noteikumu 15. punktu, izvērtējot katra pārkāpumā iesaistītā tirgus dalībnieka lomu, ņem vērā, vai pastāv vismaz viens no šādiem nosacījumiem: tirgus dalībnieks bijis pārkāpuma iniciators¹²³ un/vai pārkāpumā tirgus dalībniekam bijusi aktīva vai pasīva loma¹²⁴. Lietā iegūtā informācija liecina, ka MKP ir uzskatāma par izslēdzošās prakses pārkāpuma iniciatori, jo MKP ir deleģēta pašvaldības autonomā funkcija nodrošināt ūdenssaimniecības pakalpojumu Mārupes administratīvajā teritorijā, izņemot Spilves ciema teritoriju. Ņemot vērā, ka Papildu skaitītāju uzstādīšanas un maiņas (plombēšanas) pakalpojuma sniegšana nav noteikta normatīvajos aktos, MKP varēja izvēlēties šī pakalpojuma sniegšanas veidu un kārtību, tomēr MKP izmantoja šo iespēju, lai ierobežotu konkurentu darbību tirgū, izslēdzot tos no minētā pakalpojuma sniegšanas iespējām. Tāpat KP norāda, ka arī attiecībā uz ekspluatējošo rīcību MKP uzskatāma par pārkāpuma iniciatori, jo tā vienpusēji nolēma pārtraukt Papildu pakalpojuma sniegšanu, nosakot samaksas pienākumu par kanalizācijas pakalpojumu gadījumos, kad tas faktiski netiek izmantots, tādējādi radot kaitējumu klientiem.
- 231 Ņemot vērā minētos apsvērumus un ievērojot izvērtēto pārkāpuma smagumu, veidu, sekas,

¹¹⁹ EST 20.01.2011. spriedums lietā Nr. C-90/09 P *General Quimica*, 34.-36. rindkopa.

¹²⁰ Sodu noteikumu 13.1. apakšpunkts.

¹²¹ Sodu noteikumu 13.2. apakšpunkts.

¹²² Sodu noteikumu 13.3. apakšpunkts.

¹²³ Sodu noteikumu 15.1. apakšpunkts.

¹²⁴ Sodu noteikumu 15.2. apakšpunkts.

MKP lomu pārkāpumā, naudas sods MKP par izslēdzošu rīcību nosakāms 1,4 % apmērā no tās 2024. gada neto apgrozījuma. Savukārt naudas sods MKP par ekspluatējošu rīcību nosakāms 1,4 % apmērā no tās 2024. gada neto apgrozījuma.

10. Pārkāpuma ilgums

- 232 Saskaņā ar Sodu noteikumu 12. punktu, nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā pārkāpuma ilgumu.
- 233 Sodu noteikumu 18. punktā tiek noteikts, ka, ņemot vērā pārkāpuma ilgumu, naudas soda apmēru nosaka atbilstoši trīs kritērijiem.
- 234 Atbilstoši Sodu noteikumu 18.2. apakšpunktam, ja pārkāpums ilgst vairāk par gadu, bet nepārsniedz piecus gadus, naudas sods ir līdz 0,5 %.
- 235 Lietā iegūtie pierādījumi apliecina, ka MKP izmantoja dominējošo stāvokli ļaunprātīgi ar izslēdzošu rīcību laika posmā no 14.01.2022. līdz 12.06.2023. Savukārt ar ekspluatējošu rīcību laikā no 12.06.2023. līdz šī lēmuma pieņemšanas brīdim, t. i. abi pārkāpumi bijuši ilgāk par gadu, bet nepārsniedz piecus gadus.
- 236 Ņemot vērā iepriekš minēto un 154. rindkopā ietverto skaidrojumu, ievērojot pārkāpuma ilgumu, KP naudas sodu MKP par izslēdzošu rīcību nosaka 0,1 % apmērā no tās 2024. gada neto apgrozījuma, kā arī par ekspluatējošu rīcību 0,2 % apmērā no tās 2024. gada neto apgrozījuma.

11. Atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi

- 237 Saskaņā ar Sodu noteikumu 20. punktu kopējo naudas soda apmēru var palielināt, ja pastāv vismaz viens no 20.1. apakšpunktā uzskaitītajiem atbildību pastiprinošiem apstākļiem, t. i., tirgus dalībnieks tā paša veida pārkāpumu izdarījis atkārtoti, un KP to ir konstatējusi un pieņēmusi attiecīgu lēmumu¹²⁵, tirgus dalībnieks kavē izmeklēšanu un slēpj izdarīto pārkāpumu¹²⁶ vai, lai pārsniegtu ienākumus, kurus tirgus dalībnieks guvis, izdarot KL 13. pantā minēto pārkāpumu¹²⁷. KP nekonstatē atbildību pastiprinošus apstākļus.
- 238 Saskaņā ar Sodu noteikumu 21. punktu kopējo naudas soda apmēru var samazināt, ja pastāv atbildību mīkstinoši apstākļi. Piemēram: pārkāpums pārtraukts, tiklīdz tirgus dalībnieks saņēmis no KP informāciju par iespējamo KL 13. pantā minēto pārkāpumu¹²⁸, tirgus dalībnieks brīvprātīgi novērsis pārkāpuma sekas pirms KP pieņēmusi lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu¹²⁹, tirgus dalībnieks pēc savas iniciatīvas sniedzis pilnīgu un patiesu informāciju vai pierādījumus, kuriem ir būtiska nozīme KL 13. pantā minēto pārkāpumu konstatēšanā¹³⁰.
- 239 Ņemot vērā iepriekš minēto un 165. rindkopā paustos apsvērumus, KP nekonstatē atbildību mīkstinošus apstākļus.

12. Galīgais naudas sods

- 240 Sodu noteikumu 16. punkts nosaka, ka kopējo naudas soda apmēru par vienu pārkāpumu aprēķina, summējot saskaņā ar Sodu noteikumu 17. un 18. vai 19. punktu noteiktos naudas sodus.

¹²⁵ Sodu noteikumu 20.1.1. apakšpunkts.

¹²⁶ Sodu noteikumu 20.1.3. apakšpunkts.

¹²⁷ Sodu noteikumu 20.2. apakšpunkts.

¹²⁸ Sodu noteikumu 21.1.1. apakšpunkts.

¹²⁹ Sodu noteikumu 21.1.2. apakšpunkts.

¹³⁰ Sodu noteikumu 21.1.3. apakšpunkts.

- 241 Ievērojot iepriekš minētos apsvērumus, kopējais naudas sods par MKP pārkāpumu, liedzot Papildu skaitītājus uzstādīt pašiem MKP klientiem vai ar citu sertificētu komersantu starpniecību, nosakāms 1,5 % apmērā no MKP 2024. gada neto apgrozījuma. Savukārt kopējais naudas sods par MKP pārkāpumu, liekot maksāt par kanalizācijas pakalpojumu, kas netiek izmantots, nosakāms 1,6 % apmērā no MKP 2024. gada neto apgrozījuma.
- 242 Sodu noteikumu 11.¹ punkts paredz, ka, ja tirgus dalībnieks izdarījis vairākus KL 13. pantā minētos pārkāpumus un tie izskatīti vienlaikus vienā lietā, par katru attiecīgā panta punkta pārkāpumu naudas soda apmēru nosaka atsevišķi. Galīgo naudas soda summu aprēķina tā naudas soda ietvaros, kas noteikts par smagāko pārkāpumu. Ievērojot minēto, galīgais naudas soda apmērs MKP nosakāms 1,6 % apmērā no tā 2024. gada neto apgrozījuma, t. i., 78 055,79 euro.

3. tabula

Lietas dalībnieks	Rīcība	Naudas soda apmērs par pārkāpuma smagumu (%)	Naudas soda apmērs par pārkāpuma ilgumu (%)	Naudas soda apmērs ievērojot pārkāpuma smagumu un ilgumu (%)	Samazinājums vai palielinājums (%)	Galīgā soda apmērs (%)	Galīgais sods (euro)
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Mārupes komunālie pakalpojumi"	Izslēdzoša	1,4	0,1	1,5	-	1,5	78 055,79
	Ekspluatējoša	1,4	0,2	1,6	-	1,6	

Pamatojoties uz Konkurences likuma 8. panta pirmās daļas 3. punktu, 13. panta pirmo daļu, 14. panta pirmo un otro daļu, Administratīvā procesa likuma 13. pantu un 66. panta pirmo daļu, Ministru kabineta 29.03.2016. noteikumu Nr. 179 "Kārība, kādā nosaka naudas sodu par konkurences tiesību un negodīgas tirdzniecības prakses aizlieguma pārkāpumiem un piespiedu naudu par Konkurences padomes noteiktā tiesiskā pienākuma nepildīšanu" 3., 11.¹, 12., 13., 14., 15., 16., 17.4., 18.2. punktu, Konkurences padome

nolēma:

- konstatēt Konkurences likuma 13. panta pirmās daļas 2. un 4. punktā noteiktos aizlieguma pārkāpumus Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Mārupes komunālie pakalpojumi" darbībā;
- uzlikt Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Mārupes komunālie pakalpojumi" tiesisko pienākumu:
 - 3 (trīs) mēnešu laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas atjaunot Papildu pakalpojumu un nodrošināt, ka Papildu skaitītāju uzstādīšanu un nomaiņu var veikt paši patērētāji, komersanti vai to iespējams darīt ar citu sertificētu komersantu starpniecību;
 - publicēt savā tīmekļa vietnē un citos MKP klientiem pieejamos avotos informāciju par atjaunoto Papildu pakalpojuma sniegšanu, un iespēju Papildu skaitītājus MKP klientiem uzstādīt pašiem vai ar cita sertificēta komersanta starpniecību;

- 2.3. 5 (piecu) dienu laikā no uzliktā tiesiskā pienākuma izpildes iesniegt Konkurences padomei paziņojumu par tiesiskā pienākuma izpildi;
3. uzlikt Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Mārupes komunālie pakalpojumi" naudas sodu 78 055,79 *euro* (septiņdesmit astoņi tūkstoši piecdesmit pieci euro un 79 centi) apmērā. Uzliktais naudas sods 45 dienu laikā no lēmuma saņemšanas dienas jāieskaita valsts budžetā (Valsts kasē reģ. Nr. 90000050138, konta Nr. LV78TREL1060001019900, kods: TRELLV22), norādot šī lēmuma datumu un numuru, un 10 dienu laikā pēc naudas soda samaksas paziņojot par to Konkurences padomei.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8. panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja p.i.

I. Šmite